

ALUMINIJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE
IN ALUMINIJA „BORIS KIDRIČ“ KIDRIČEVO

Štev. 2

Februar 1975

Letnik XII.

Gradimo lahko le toliko, kolikor lahko plačamo

(IZGRADNJA STANOVANJ V KIDRIČEVEM)

Pred nekaj meseci se nas je večina, prav gotovo pa vsi zainteresirani, razveselila članka o predvideni gradnji vrstnih hišic v Kidričevem. Članek je bil pisan optimistično in vsi smo verjeli, da bomo v kratkem času in poceni pridobili v Kidričevem 40 ličnih vrstnih hišic.

Kdor se je za zadevo nekoliko bolj pozanimal, je bral tudi prospekt SGP »Pionir« No-ljubljana »enodružinsko vrstno hišico, dokončno do možnosti vselitve za borih 18 starih milijonov in to v časovnem roku treh mesecev izgradnje. V potrditev teh navedb je prospekt navajal več uspešno dokončanih aranžmajev.

Tako samoupravni organi, kot vodstvo podjetja so bili pripravljeni podpreti in celo pospešiti akcijo. Delavski svet TGA je v zelo kratkem času sprejel sklep o odobritvi 8.000.000 din za predvideno gradnjo stanovanj.

Predstavniki ustreznih strokovnih služb in samoupravnih organov so si ogledali dokončane hišice v Radencih in novo gradbišče v Murski Soboti. Našega navdušenja po ogledu ni zmotila niti mimogrede navržena izjava predstavnikov iz Radenec, da imajo težave s končnim obračunom in pogodbenim rokom.

Na podlagi ogleda smo v pogovoru s predstavniki izvajalca predlagali nekatere dopolnitve projekta in željo, da bo predvideno v stanovanjih tudi centralno ogrevanje. Izvajalec je naše predloge brez nadaljnega sprejema pripombe, da bodo te spremembe objekte seveda nekoliko podražile. Glede centralnega ogrevanja pa nam bi izdelali dopolnilni projekt in predračun.

Nato je prišla prva streznitev.

Informativna ponudbena cena za eno hišico ni bila več 180.000 din, temveč že okrog 240.000 din, pri čemer je treba poudariti, da zahtevane spremembe niso bistveno vplivale na podražitev, saj je izvajalec te sprejel v svoj koncept izgradnje. Stroški za centralno ogrevanje pa so znašali dodatnih 59.000 din; tako je bila osnovna informativna cena 299.000 din za eno hišico.

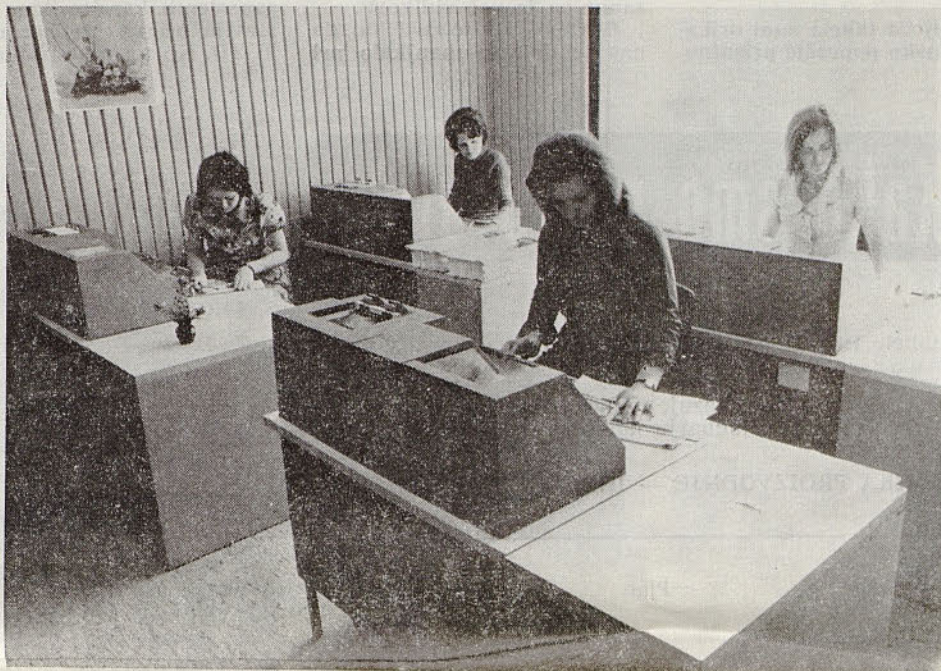
Dodatno k temu smo morali še prišteti stroške komunalnih priključkov in ureditve okolja, kar znaša po izkušnjah okrog 500 din za 1 m² stanovanjske površine. Po teh pogojih bi bili stroški za eno vrstno hišico na dan ponudbe, t.j. 30. septembra 1974, 332.750 din.

Izvajalec je v svojih pogodbenih pogojih postavil tudi zahtevo, da bo priznana od 1. oktobra 1974 dalje stopnja pora za gradbeništvo SRS v svojem biltenu.

Te podražitve bi pri vsaki hišici znašale od 1. oktobra 1974 do konca gradnje okrog 70.000 din t.j. okrog 25% začetne vrednosti po ponudbi izvajalca. Končna predvidena cena za eno hišico bi torej bila najmanj 400.000 din.

Rok za dokončanje del pa ni več tri mesece, temveč 150 delovnih dni, kar predstavlja 7 koledarskih mesecev.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Za letošnji 8. marec voščimo vsem našim ženam in dekletom — predvsem jim želimo in tudi v praksi in z vsakodnevnimi dejanji oblikujemo najlepši šopek: ENAKOPRAVNOST; šopek, ki ne bo nikoli minljiv, saj so si ga same priborile s puško v roki in z vso povojno ustvarjalnostjo pri graditvi nove samoupravne socialistične družbe. Letošnji 8. marec, katerega bomo praznovali tudi v znamenju 30. obletnice naše osvoboditve, torej tudi osvoboditve naše žene od mračne minulosti in podrejenosti, naj bo hkrati neminljiv spomenik vsem tistim, ki so za uresničitev velikih pridobitev osmega marca največ prispevali. Enakopravnost naših žena je zapisana v naših ustavah, je zacementirana v družbenih odnosih v okviru novega delegatskega sistema. 8. marcu se bomo v konkretnih delovnih in družbenih sredinah najbolj dostojno oddolžili, če bomo to enakopravnost tudi dosledno uresničevali. Letošnji osmi marec pa ima še eno obeležje: praznujemo ga v mednarodnem letu žena, katerega je proglasila Organizacija združenih narodov. Zato ga praznujmo dostojanstveno, vredno svetle preteklosti in časa, v katerem živimo in soustvarjamo novo družbo, skupaj z našimi delovnimi tovarišicami.

— sk

Z ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA TGA:

KURILI BOMO S PLINOM IZ SOVJETSKE ZVEZE

9. redno zasedanje delavskega sveta je bilo 11. februarja 1975. Na tem zasedanju je tekla razprava predvsem o splošnih aktih, katere je bilo potrebno sprejeti in dati v javno obravnavo.

— **Pravilnik o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš iz sklada skupne porabe**

V javni obravnavi je bil Pravilnik o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš iz sklada skupne porabe. Nanj so bile dane pripombe po delavskih svetih TOZD in članih delovne skupnosti. Delavski svet je pripombe obravnaval in sklenil, da je maksimalno višino kredita znižati od 150.000 na 100.000 din, da je treba v pravilnik vsaditi novi člen, po katerem lahko izjemoma na predlog glavnega direktorja delavski svet TGA dodeli po-

sojilo tudi delavcem, ki ne izpolnjujejo pogojev glede dobe zaposlitve v TGA in prioriteta reda pravilnika, vendar le, če je podjetje zaradi njihovih strokovnih sposobnosti zanje izjemno zainteresirano; da bo točka a) 6. člena dopolnjena v toliko, da je do 10 točk upravičen tudi prosilec, ki izprazni stanovanje, s katerim razpolaga podjetje.

Vseh drugih pripomb delavski svet ni sprejel, razloge za kaj ne, pa bo sporočil vsem, ki so dali pripombe.

— **Enotna metodologija izdelave in sprejema letnega plana poslovanja**

Planiranje poslovanja v delovni organizaciji je zelo kompleksna dejavnost, ki zahteva temu ustrezno organizirano delo pri izdelavi planov. Nova ustava, zakonski predpisi, resolucije in razni sklepi zveznih in republiških izvršnih organov jasno poudarjajo pomen in vlogo planiranja na vseh nivojih.

Z organiziranjem TOZD so postale prav te glavni nosilci planiranja. Delovna organizacija, ki združuje TOZD v celoto, ima skupne cilje vseh TOZD. Planiranje poslovanja se torej začne na nivoju TOZD, usklajeni plani, tako kot je tudi dejavnost usklajena, so nato osnova za izdelavo planov podjetja.

Vsi delavski sveti TOZD so enotno metodologijo sprejeli (Vzdrževanje s pripombo). De-

lavski svet TGA je Enotno metodologijo izdelave in sprejema letnega plana poslovanja v TGA sprejel s tem, da je pripombo TOZD Vzdrževanje upošteval.

— **Samoupravni sporazum o združevanju sredstev v skupno naložbo za realizacijo programa gazifikacije v Sloveniji**

Vsem TOZD je bil posredovan predlog samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev v skupno naložbo za realizacijo gazifikacije skupaj z analizo o upravičenosti prehoda kurjenja z zemeljskim plinom v naši organizaciji združenega dela. Za Slovenijo je namreč pripravljen projekt

(Nadaljevanje na 3. strani)

Poročilo o zaposlenih, izostankih in nadurah za leto 1974

	Zaposleni		Na delu				Boleznine		Dopusti						Ostali izostanki				Nadure	
	št. delav.	ure	št. delav.	%	št. ur	%	št. ur	%	LD		PD		ID		OP		NI		št. ur	%
									št. ur	%	št. ur	%	št. ur	%	št. ur	%	št. ur	%		
Tovarna glinice	370	828 060	306	82,8	685 926	82,8	37 165	4,49	70 975	8,6	—	—	2 717	0,33	1 254	0,15	495	0,06	1 268	0,15
Tovarna aluminija	585	1 309 230	461	78,9	1 032 655	78,9	70 764	5,40	102 760	7,8	1 305	0,10	2 488	0,19	4 218	0,32	4 862	0,37	10 697	0,82
Vzdrževanje	477	1 067 526	365	76,4	816 149	76,4	53 935	5,05	82 811	7,7	—	—	3 176	0,30	1 713	0,16	623	0,06	17 023	1,59
Promet	178	398 364	144	80,7	321 572	80,7	16 628	4,17	32 067	8,0	180	0,04	576	0,14	428	0,10	590	0,15	15 094	3,79
Skupne službe	367	821 346	286	77,8	639 434	77,8	37 564	4,57	64 828	7,9	9 688	1,18	1 984	0,24	307	0,04	242	0,03	19 941	2,43
Skupaj v TGA	1 977	4 424 526	1 562	79,0	3 495 736	79,0	216 056	4,88	353 441	8,0	11 173	0,25	10 941	0,25	7 920	0,17	6 812	0,15	64 023	1,45

KOMENTAR:

Pričujoča tabela nam prikazuje lansko poprečje prisotnosti na delovnem mestu in je zanimiva iz več vidikov.

Za OZD TGA je značilno, da nas je dnevno manjkalo pri delu 21 odst. ali poprečno 415 zaposlenih, kar številčno predstavlja pri nas že kar dobro TOZD. Ko te izostanke razde-

limo po vrstah, vidimo, da so za rednimi dopusti takoj boleznine, ki v celoti znašajo 216.056 ur ali blizu 5 odst., kar

limo po vrstah, vidimo, da so za rednimi dopusti takoj boleznine, ki v celoti znašajo 216.056 ur ali blizu 5 odst., kar

da poprečno na dan 97 odstotnih delavcev.

Nad tako visokim številom bolezenskih izostankov bi se že morali resno zamisliti in jih ustvarjalno obravnavati, kako bi jih zmanjšali.

Tu nam takoj pade v oči dnevno polna čakalnica v naši obratni ambulanti, kjer čaka vsak dan 20 do 40 ljudi — po več ur. Nekateri mogoče samo za napotnico ali za vpis izostanka zaradi bolezni otroka ali mogoče samo zaradi dviga recepta za ponovno nabavo zdravil. Verjetno bi tu našli način, da bi bilo čimmanj čakanja in bi s primerno organizacijo in razdelitvijo dela v ambulanti, v dogovoru s KSS, prihranili mnogo nepotrebnih delovnih ur, prebitih v čakalnici. Mogoče bi določili čas ordinacije po TOZD tudi pripomogla, da bi zmanjšali tako visok odstotek bolezenskih izostankov. Če bi vsak obiskovalec ambulante čakal dnevno samo eno uro manj, bi to na leto zneslo okrog 25.000 delovnih ur ali 11 delavcev več na delovnem mestu skozi vse leto.

Izostanki so ostali sorazmerno v normalnem obsegu. Le neupravičeni izostanki izkazujejo zelo visok procent, ki pa ni popolnoma točen, ker je postopek ugotavljanja, da je izostanek neupravičen ali pa da gre za vrste vrste izostanka z dela, zelo zapleten in na koncu precej nizko število neupravičenih ur.

Na koncu tabele so prikazane še opravljene nadure, ki so lani dosegle 1,45 odst. v okviru TGA. Glede na delovne pogoje, ki zahtevajo delo po normalnem delovnem času, je TOZD Promet dosegel 3,79 %, kar je glede na dejavnost prometa razumljivo. Tu so nujno potrebna iztovarjanja in nатовarjanja železniških kompozicij, kjer so nadure še vedno mnogo cenejše kot stoinine železniških vagonov.

DS skupne službe, ki so z 2,43 % nadur na drugem mestu, opravljajo prav tako razne dejavnosti, kjer se potrebe po delu po normalnem delovnem času pojavljajo močnejše kot drugje. Tu je komerciala s prodajnim skladiščem, ki mora skrbeti za pravočasno odpravo prodanih izdelkov. Tudi finančni sektor ima z zunaj podjetja določenimi roki večkrat edino rešitev v dodatnem delu (letni obračun in pod.). Družbena prehrana, ki je s svojimi 2974 nadurami tudi precej zastopana, vendar je okrog 90 odst. teh nadur opravljenih za tuje usluge v gostinski dejavnosti.

V celoti vzeto, niso nadure pri nas zaskrbljujoče in smo med kolektivi z malo nadurami, vendar je še to število možno zmanjšati. Če bomo uspeli zmanjšati boleznine, bo to vplivalo tudi na zmanjšanje števila nadur. Precej nadur bi zmanjšali tudi z uvedbo premakljivega delovnega časa, seveda v službah, kjer je to mogoče izvesti. Popolnoma pa nadur ne bomo mogli odpraviti, kot ne bomo mogli odpraviti tudi izjemnih primerov, ki občasno zahtevajo večjo angažiranost pri našem delu.

Kako smo poslovali?

Iz tabele I. in II. je razvidno, kako smo poslovali v mesecu januarju 1975.

Indeks 1975/1974 prikazuje odnos dosežene proizvodnje nasproti proizvodnji v januarju lanskega leta.

I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA

Obrat — mesec	Plan	Doseženo	
		v januarju	indeks 1975/1974

A. GLINICA

1. Izluženo	100	98	113
2. Kalcinirano	100	97	97

B. ALUMINIJ

3. Elektroliza A	100	100	398
4. Elektroliza B	100	108	111
5. Elektroliza B-12 P	100	115	106
6. Elektroliza B-12 S	100	109	87
7. Livarna	100	105	106
8. Anodna masa	100	89	111

II. PRIKAZ PORABLJENIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA — I/1975.

Na 1 tono proizvoda	Plan	Indeks
---------------------	------	--------

1. GLINICA

Al hidrat — Al₂O₃

— boksit	100	105
— NaOH	100	82
— para	100	99
— el. energija	100	101

2. ALUMINIJ

Hala A:

— glinica	100	100
— anodna masa	100	101
— kriolit	100	82
— aluminijev fluorid	100	61
— el. energija — kemija	100	100

Hala B:

— glinica	100	100
— anodna masa	100	95
— kriolit	100	90
— aluminijev fluorid	100	68
— el. energija — kemija	100	93

Hala B 12-P:

— glinica	100	100
— anodni bloki	100	101
— kriolit	100	74
— aluminijev fluorid	100	62
— el. energija — kemija	100	97

Hala B 12-S:

— glinica	100	100
— anodna masa	100	99
— kriolit	100	79
— aluminijev fluorid	100	73
— el. energija — kemija	100	103

3. ANODNA MASA

Za izvoz:

— petrol koks	100	138
— katrantska smola	100	147

Za domačo porabo:

— petrol koks	100	73
— katrantska smola	100	89
— el. energija	100	101

NF 7 GOLF V JANUARJU 1075

Januarja se je poškodovalo 12 delavcev.

Prikaz ponesrečencev po TOZD in DS SKUPNE SLUŽBE

	na delu	na poti	skupaj
TOZD ALUMINIJ	3	2	5
TOZD GLINICA	—	—	—
TOZD VZDRŽEVANJE	2	—	2
TOZD PROMET	—	1	1
DS SKUPNE SLUŽBE	1	3	4
SKUPAJ:	6	6	12

ŠTEVILO NEZGOD PO VZROKIH:

nepredvidnost pri delu	6
okvara na kolesu	2
neravna tla	3
kršenje cestnoprometnih predpisov	1

JANUARJA so se poškodovali naslednji delavci:

- TOZD ALUMINIJ**
- Vinko DREVENŠEK, mat. št. 3805, iz elektrolize B, se je poškodoval 10. januarja. Pri odstranjevanju gumi cevi od prebijalca se je udaril po sredincu desne roke, kjer je utrpel lažjo poškodbo.
 - Stanko KOSEK, mat. št. 1404, iz elektrolize B, se je ponesrečil 25. januarja pri vožnji s kolesom. Prišlo je do okvare na kolesu, zaradi katere je padel po cesti in si pri tem lažje poškodoval glavo.
 - Stanislav ŠALAMUN, mat. št. 4261, iz elektrolize B, se je poškodoval 28. januarja. Med vožnjo so se stola moped spustila navzdol in se zapčila v cesto. Imenovani je pri tem padel z vozila in si lažje poškodoval levo ramo.
 - Stanko KOVACIC, mat. št. 1531, iz livarne, se je poškodoval 23. januarja pri premeščanju livnega razdelilca. Iz livnega razdelilca se je zlil del tekočega aluminija in mu stekel za čevlji. Pri tem je utrpel lažje opekline na gležnju desne noge.
 - Anton DOBNIK, mat. št. 3474, iz livarne, se je poškodoval 4. januarja. Pri odstranjevanju strnjene aluminija iz kokile se je udaril ob železno konstrukcijo; na sredincu leve roke je utrpel lažjo poškodbo.

- TOZD VZDRŽEVANJE**
- Franc CIGLAR, mat. št. 2006, iz gradbenega vzdrževanja, se je ponesrečil 25. januarja. Nalagal je samotno opeko v samokolnico, pri tem mu je opeka padla na palec desne roke.
 - Drago ACIMOVIC, mat. št. 4278, iz strojnega vzdrževanja, se je poškodoval 28. januarja pri izdelavi puše na obdelovalnem stroju. Na vroči puši si je lažje opekel levo roko.

- TOZD PROMET**
- Peter PERNEK, mat. št. 3861, iz transporta, se je ponesrečil 6. januarja, ko se je peljal na delo. Na Hajdini mu je pripeljal s stranske ceste kolesar. Zaradi tega je ponesrečenec naglo zavrl, nato padel in si poškodoval desno nogo.

- DS SKUPNE SLUŽBE**
- Hilda ROJS, mat. št. 2504, iz službe tehnične kontrole, se je ponesrečila 23. januarja. Na poti na delo si je ponesrečenka na stopnicah zvilila nogo v gležnju. Pri tem je padla.
 - Franc VUK, mat. št. 1411, iz splošnega sektorja, se je poškodoval 11. januarja. Ponesrečenec si je umival roke, pri tem je zazvonil telefon, zato je stekel po hodniku, da bi se oglašil na klic. Na hodniku mu je spodrsnilo in je padel, pa se pri tem poškodoval po tilniku.
 - Angela KRANJEC, mat. št. 72, iz službe tehnične kontrole, se je ponesrečila 20. januarja. Napotena je bila na specialni zdravniški pregled v Maribor. Pred zdravstvenim domom je padla po betonskih tleh in si poškodovala obraz.
 - Dora KOŠIR, mat. št. 2592, iz sanitarne, se je poškodovala 27. januarja na poti z dela. Pri hoji si je zvilila gleženj, pri tem je padla in si poškodovala obe nogi v gležnju.

KURILI BOMO S PLINOM IZ SOVJETSKE ZVEZE

(Nadaljevanje s 1. strani)

plinovoda za zemeljski plin iz Sovjetske zveze, kar je zaradi pomanjkanja energetskih virov zelo pomembno. Del slovenske industrije, med njo tudi naša tovarna, ima možnost za prehod k uporabi zemeljskega plina. Znano je, da v Zahodni Evropi ta vir energije že nekaj let izkoriščajo, načrtujejo pa še nov plinovod in povečano oskrbo z zemeljskim plinom. Po tem plinovodu bo plin transportiran za Slovenijo. V naši tovarni bi plin uporabljali za kurjenje vseh kotlov, kalcinacijskih peči, nekaj bi ga porabili tudi v anodni masi in aluminiju.

Vsi delavski sveti TOZD so podali soglasje k pristopu TGA k temu samoupravnemu sporazumu. Delavski svet TGA je sprejel sporazum, za podpis je pooblastil Milana Krajnika, dipl. oec., glavnega direktorja, za delegata v skupščini delegatov vseh podpisnic sporazuma je imenoval Jožeta Kuzmo, dipl. ing., direktorja TOZD Tovarna glinice, za njegovega namestnika pa Radenka Salemoviča, dipl. ing. iz TOZD Tovarna glinice.

— **Pravilnik o sredstvih za osebno varstvo pri delu in osebni varstveni opremi**

Zaradi spremembe organizacije podjetja in sistemizacije novih oz. drugačnih delovnih mest in na osnovi Zakona o varstvu pri delu je potrebno sprejeti novi Pravilnik o sredstvih za osebno varstvo pri delu in osebni varstveni opremi. Tak pravilnik je pripravila služba varstva pri delu. Delavski svet TGA je o njem razpravljal, pripomb pa ni imel k osnutku in ga je dal v javno obravnavo. Tabela del pravilnika bo moral biti na razpolago za posamezne skupine tako, da bodo člani delovne skupnosti imeli možnost videti, kakšna zaščitna sredstva so predvidena za posamezna delovna mesta, in dati pripombe, če zaščitna sredstva niso pravilna ali primer- na.

— **Pravilnik o izdajanju glasila »Aluminij«, časopisa delovne skupnosti TGA**

Svet za glasilo »Aluminij« je pripravil novi osnutek Pravilnika o izdajanju glasila »Aluminij«, časopisa delovne skupnosti TGA. Ta pravilnik temelji na osnovi novega republiškega zakona o javnem obveščanju. Z uveljavitvijo tega pravilnika bomo imeli pravno osnovo za registracijo izdajanja tovarniškega časopisa.

Delavski svet TGA je dal pravilnik v 15-dnevno javno obravnavo.

— **Pravilnik o oblikovanju sveta za glasilo »Aluminij«**

V skladu z določbami republiškega zakona o javnem obveščanju mora imeti glasilo, ki ga izdaja naša delovna organizacija, družbeni organ upravljanja glasila; to je svet za glasilo »Aluminij«. Osnutek tega pravilnika je dal delavski svet v 15-dnevno javno razpravo.

— **Poročilo o pregledu zunanjetrgovinskega poslovanja**

Glavni direktor je podal delavskemu TGA na osnovi

vprišanja člana delavskega sveta TGA poročilo o pregledu zunanjetrgovinskega poslovanja. Delavski svet TGA se je s tem poročilom seznanil.

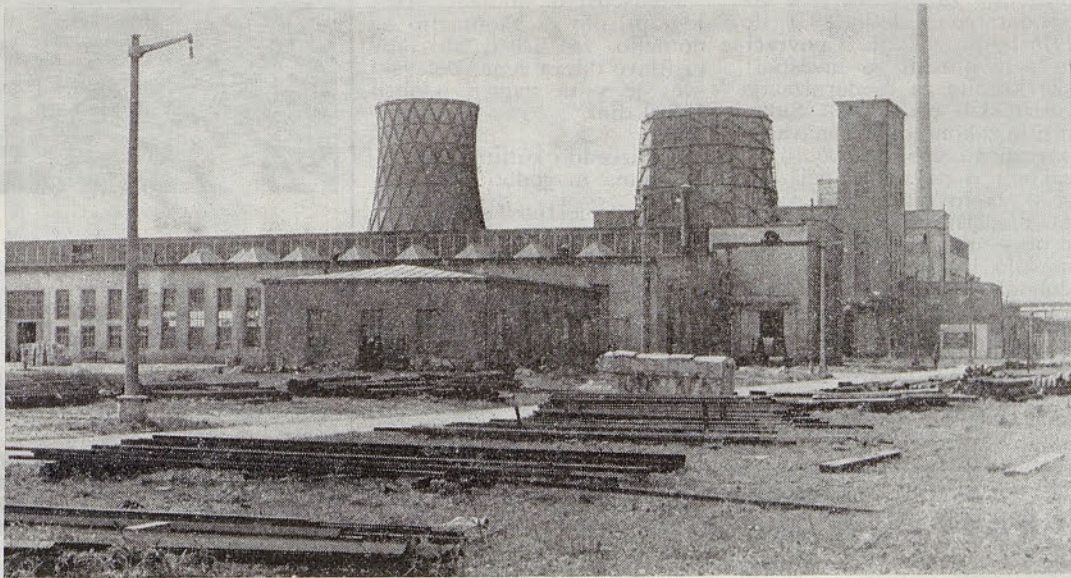
— **Odpis posojila**

Delavski svet TGA je odobril odpis še nevrnjenega dela posojila v znesku 3.000 din na glavnici, dosedaj znane pravilne stroške 126,35 din, kakor tudi vse nadaljnje pravilne in izvršilne stroške, ki še niso znani — Ivanu Gajštu, ki se je 2. decembra 1974 smrtno ponesrečil pri delu v tovarni.

zadevi razpravljaj in na osnovi poročila prodajne službe podjetja predlagal delavskemu svetu, da ne spremeni določene nove cene za vodo, ker je cena za vodo v znesku 1,30 din za m³ določena realno.

Člani delavskega sveta so v razpravi o tej zadevi tudi ugotavljali, da ni določena cena za vodo vzrok, da bi Krajevna skupnost Kidričevo to morala zaračunavati porabnikom po 3 din za m³.

— **TOZD Vzdrževanje — volitve za DS TGA**

Obiski vzdrževanja

— **Krajevna skupnost Kidričevo — cena vode**

Svet Krajevnih skupnosti Kidričevo je predlagal samoupravnim organom naše organizacije združenega dela, da ponovno proučijo umestnost občutne podražitve vode. Poslovnokoordinacijski svet je o

Na seji DS TGA 19. decembra 1974 nista bila potrjena mandata za novoizvoljena delegata delavskega sveta TGA iz TOZD Vzdrževanje. Delavskemu svetu TOZD Vzdrževanje je bilo predlagano, da naj razpiše ponovne volitve za ta dva delegata.

volilna komisija ugotovila, da so bili predlagani kandidati postavljeni s potrebno večino glasov na predlog sindikalne organizacije. Pri tem volilna komisija ni podvomila v pravilnost postopka predlaganja kandidatov in ni preverjala, ali so izpolnjene vse zahteve za kandidacijo, ki so bile

sprejete že pri razpisu prvih volitev (zastopnost vseh delov delovnega procesa), kar pa je pri prvih volitvah preverjalo in takrat ni ugotovila nepravilnosti.

— Volilna komisija je razglasila izid volitev 9. decembra 1974, kar je bilo objavljeno s tem, da so bili izid volitev razobešeni na oglasnih deskah. Na razglašen izid volitev ni bilo pripomb, niti pritožb, zato je volilna komisija podala vsem novoizvoljenim članom — delegatom potrdila o izvolitvi, delavskim svetom pa poročila o volitvah.

— V veljavi so določila statuta in sklep delavskega sveta TOZD Vzdrževanje o določitvi delov delovnega procesa, iz katerih morajo biti zastopniki delavci v samoupravnih organih — po svojih delegatih.

Miri Verbančič in Antonu Štajnakerju je prenehal mandat v DS TGA. Prva je bila delegat vodstva in konstrukcije, drugi pa delegat strojnega vzdrževanja. Pri nadomestnih volitvah bi morali biti predlagani kandidati samo iz teh dveh delov delovnega procesa, ne pa iz drugih delov. To v konkretnem primeru ni bil slučaj, ker so bili novi kandidati: Stane Hojak iz elektro vzdrževanja, Jože Furman iz elektro vzdrževanja in Karel Fridl iz vodstva in konstrukcije. Pri ugotavljanju izida glasovanja je volilna komisija ugotovila, da je Karel Fridl dobil najmanj glasov, zato je menila, da ni bil izvoljen.

Prva in osnovna napaka je bila storjena na zboru v TOZD Vzdrževanje s tem, da so bili kandidati iz delov, iz katerih ni nobenemu delegatu prenehal mandat. Drugo napako je storila volilna komisija s tem, da ni zavrnila kandidatne liste, ki ji je bila

(Nadaljevanje na 4. strani)

Gradimo lahko le toliko, kolikor lahko plačamo

(Nadaljevanje s 1. strani)

Prvotno navdušenje je pričelo plahneti, saj se nam ni več obetala niti cenena, niti hitra gradnja.

1. TGA Kidričevo — lastna sredstva	2.500.000
2. TGA Kidričevo — kredit pri KB Ptuj	5.000.000
3. Samoupravna stanov. skupnost Ptuj	4.500.000

Skupaj:

din 12.000.000

Na skupnem sestanku s predstavniki Samoupravne stanov. skupnosti smo ugotovili, da za manjkajočih 4.000.000 din ne moremo najti nobenih dodatnih virov. Zmanjšanje števila vrstnih hiš ni bilo mogoče, ker izvajalec zahteva najmanj 36 enot, da lahko rentabilno gradi.

Preostala je samo še ena možnost. Graditi toliko stanovanj, kolikor jih lahko plačamo iz razpoložljivih sredstev. To pa je pomenilo vsaj začasno odstopiti od nameravane gradnje vrstnih hiš.

Za gradnjo 40 vrstnih hiš bi torej potrebovali najmanj 16.000.000 din

Sedaj je prišel drugi in dokončni udarec našim željam!

Viri sredstev, s katerimi smo razpolagali za predvideno gradnjo, so bili naslednji:

K pogovoru smo pritegnili tudi predstavnika Krajevnih skupnosti Kidričevo, da skupno najdemo najboljšo rešitev.

Samoupravna stanovanjska skupnost Ptuj je kot soinvestitor predlagala, da sprejmemo njihov koncept gradnje stanovanj in sicer sistem stanovanjskih blokov iz treh elementov, ki se lahko poljubno sestavljajo v zaključene celote. Vsak tak element ima 15 stanovanj v petih etažah. Struktura stanovanj je različna, kar po mnenju Samoupr

avne stanovanjske skupnosti tudi bolj ustreza dejanskim potrebam kraja, kot pa gradnja cele vrste enakih trisobnih stanovanj. Cena take blo-

10 enosobnih stanovanj po	36,70 m ² ,
5 dvosobnih stanovanj po	57,50 m ² ,
5 dvoipolsobnih stanovanj po	67,60 m ² ,
10 trisobnih stanovanj po	74,60 m ² .

Seveda pa so možne tudi drugačne kombinacije s posameznimi elementi. Stanovanjski blok bi lahko gradili obnem s stanovanji, katera gradi Samoupravna stanovanjska skupnost v Ptuj, kar pomeni, da bi se gradnja pričela v maju 1975 in bi bila dokončana februarja 1976.

Predstavniki vseh prizadele strani so končno ugotovili, da je ob danih pogojih najbolj primerno sprejeti predlog Samoupravne stanovanjske skupnosti Ptuj, saj bo le na ta način zagotovljena gradnja takoj v začetku gradbene sezone, pa tudi naša sredstva bodo pravočasno in koristno uporabljena. Dejstvo namreč je, da cene gradbenim

kovske gradnje pa ne presega cene vrstnih hiš.

Upoštevač razpoložljiva sredstva, bi lahko zgradili 30 stanovanj:

storitvam še vedno rasejo in zato ne bi bilo pametno z gradnjo odlašati.

Tistim, ki želijo stanovati v vrstnih hišah, moramo na žalost sporočiti, da bodo morali počakati še nekaj časa, če ne bo SGP Pionir, Novo mesto imel za primerno, da zgradi te hišice za trg. V tem primeru pa bodo poslopja na prodaj tudi privatnim interesentom. Priznati pa je treba, da je to odvisno samo od graditelja teh hiš.

Kidričevo bo torej dobilo 30 novih stanovanj v letu 1976, vendar bo to stanovanjski blok v bližini trgovskega paviliona (zelenjava, mesnica). (Element A stanovanjske enote — na 11. strani). P.V.

KURILI BOMO S PLINOM IZ SOVJETSKE ZVEZE

(Nadaljevanje s 3. strani)

predložena.

To so bila dejstva, zaradi katerih je delavski svet TGA na predlog volilne komisije in odbora za notranjo kontrolo sklenil, da ostane v veljavi 1. točka njegovega sklepa, s katerim niso potrjeni mandati Stanetu Hojaku in Jožetu Furmanu, nadalje pa je sklenil, da volilna komisija na osnovi določil 40. in 41. člena pravilnika o volitvah delavskega sveta in svetov delovnih enot razpiše ponovne volitve za izvolitev dveh delegatov DS TGA v TOZD Vzdrževanje.

— Izgradnja stanovanjskega bloka v Kidričevem

Delavski svet je odložil izgradnjo 40 vrstnih hišic v Kidričevem in odobril izgradnjo 30-stanovanjskega bloka v Kidričevem. Stanovanjski blok bomo gradili skupaj s Samoupravno stanovanjsko skupnostjo Ptuj.

— Samoupravni sporazum o nadomestilu v letu 1974 izpadlih transportnih dohodkov v TOZD, združenih v Železniško gospodarstvo — Železniško transportno podjetje Ljubljana

Na osnovi sklepov vseh TOZD je delavski svet TGA sklenil, da podpišemo Samo-

upravni sporazum o nadomestilu v letu 1974 izpadlih transportnih dohodkov v temeljnih organizacijah združenega dela, združenih v Železniško gospodarstvo — Železniško transportno podjetje Ljubljana.

Naša delovna organizacija kot član samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet SR Slovenije je s sprejemom tega sporazuma podala soglasje k sklepu skupščine samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet SR Slovenije, da so v letu 1973 in 1974 zbrana sredstva, ki so jih združevale temeljne organizacije združenega dela po zakonu o usmeritvi sredstev SR Slovenije za investicije v gospodarstvu in letih 1971 do 1976 in po zakonu o povračilu dela obresti za investicijske kredite za modernizacijo železniških prog v SR Sloveniji in zakonu o poravnavanju obveznosti v SR Sloveniji po zakonu o povračilu dela obresti za investicijske kredite za modernizacijo železniških prog — namenjenih za nadomestilo izpada transportnega dohodka, ki nastane v letu 1974 v TOZD, združenih v Železniško gospodarstvo — Železniško transportno podjetje Ljubljana. Ta sredstva privzamejo značaj sredstev brez obveznosti vračanja.

— Imenovanje delegatov

Na predlog komisije za obravnavo delitve dohodka in osebnih dohodkov je DS TGA imenoval delegate v zbor udeležencev črne in barvaste metalurgije Slovenije za pripravo samoupravnega sporazuma o merilih za pridobivanje in razpolaganje dohodka: za člana Stanka Debeljaka, dipl. ing., in Antona Ilica, dipl. oec., za njuna namestnika pa Filipa Dolinarja in Franca Kumerja.

— Sindikalna organizacija — stroški proslave dneva žena

Predsedstvo sindikata TGA je zaprosilo za akontacijo na dotacijo za kritje stroškov proslave dneva žena. Delavski svet je v ta namen odobril 55.000 din:

- za izvedbo kulturnega programa in godbo 5.000 din,
- za slavnostno kosilo 25.000 din,
- za darila 25.000 din.

Ob koncu seje so člani postavili še nekaj vprašanj, na katera bodo dobili odgovore na prihodnji seji.

K.-n.

Aspirin čudež medicine

Majhna bela pilula — aspirin — (pri nas jo prodajamo pod različnimi imeni) je eno od najmanj škodljivih zdravil, kar jih poznamo danes. Preprečuje srčni infarkt, kap, strjevanje krvi v žilah, onemogoča strjevanje krvne delce, zdravi tudi začasno poslabšanje vida, pomaga v borbi proti raku in pri nekaterih težkih ledvičnih obolenjih. Ugodno vpliva tudi na presajevanje organov in zdravi nekatere krvne bolezni. Vsaj tako namreč trdijo in skušajo tudi dokazati mnogi ugledni zdravniki širom po svetu.

ZMANJŠANJE SMRTNOSTI

Pred nekaj leti je izkušeni zdravnik splošne prakse L. L. Craven iz Kalifornije predpisal po en aspirin na dan za vse svoje paciente. Tako je v razdobju desetih let 8000 ljudi uživalo vsemogočno pilulo. Doktor Craven je pričakoval, da bo aspirin zadovoljivo rešil problem krvnega obtoka. In, imel je prav. Niti enega njegovega pacienta ni prizadel srčni infarkt. In ne samo to, stari zdravnik je klinično, ne pa tudi znanstveno uspel dokazati, da pilula zmanjšuje smrtnost med srčnimi bolniki kar za 25 odstotkov.

Da bi razumeli ta čudež aspirina, moramo najprej nekaj vedeti o krvi. Vsak kubični milimeter ima normalno med 250.000 in 500.000 nepravilnih celic v obliki diska, v velikosti ene tretjine rdečih krvnih teles. To so krvne ploščice, sestavljene iz različnih kemičnih substanc. Najznačilnejše ploščice so tiste, ki kri strdijo, tako da človek, če se ureže, ne izkrvavi ali ne umre pri kirurškem posegu. Če se krvna žila preseka, se te krvne ploščice zlepijo skupaj in zaprejo odprtino. Potem se substanca, podobna želatini (fibrin) združi z njimi in naredi zamašek, ki vzdrži poln arterijski pritisk. Na žalost se takšen strdek lahko naredi na vsakem delu žile, ki je bila poškodovana ali podobno. To se dogaja tudi pri takojimenovanih »krčnih žilah«.

POTOVANJE STRDKA

Deli tega krvnega strdka se lahko oddvoje in potujejo s

tokom krvi, dokler se nekeje v kakšni ožji žili ne zataknejo. V tem primeru kri in kisik ne moreta dalje in tako tkivo na neprekravljenem mestu začne odmirati. Če se tak zamašek ustavi v možganih, je to možganska kap. To je lahko potem vzrok začasne ali pa stalne paralize določenega dela telesa, odvisno pač v katerem delu možgan se je ta strdek ustavil. Prav tako se zgodi tudi, če se krvni zamašek ustavi v srčni arteriji, ki oskrbuje srčno mišico s krvjo.

Strdek, ki potuje skozi organizem, ima po mišljenju nekaterih strokovnjakov tudi posebno vlogo pri širjenju raka. Izziva tudi nekatere bolezni ledvic, kakor tudi odklanja presajene organe. Največkrat je takšen strdek tudi vzrok smrti. In prav v teh slučajih pomaga — aspirin.

NEJASNO DELOVANJE

Kako aspirin deluje, ni popolnoma jasno. Zdravniki vedo, da samo ena sama doza tega zdravila trajno vpliva na vse krvne ploščice. Toda v tem ni nobene nevarnosti, kajti vsak dan se v organizmu obnavlja ena od desetih ploščic. Dr. Edwin Salzman iz Harvardske univerze je objasn timer samo en primer, ko je treba aspirin pazljivo uporabljati.

V večini primerov po jemanju aspirina ni povečane krvavitve, lahko pa se zgodi, da je pacient zelo občutljiv na to zdravilo. Problem postane resen, če mora pacient na operacijo. Zato, če vas slučajno dan — dva pred kirurškim po-

segom boli glava, ne jemljite aspirina, če niste sigurni, kako na vas deluje.

Upanje, ki ga medicinskemu svetu nudi ta majhna pilula, je brez dvoma dragoceno. Pravo senzacijo je vzbudil članek, objavljen v uglednem britanskem medicinskem časopisu 9. marca letos. Grupa strokovnjakov za epidemiologijo iz Cardiffa v Walesu je dajala po en aspirin dnevno 1200 pacientom, ki so predhodno imeli srčni infarkt. Zaključek je bil jase. Aspirin je zmanjšal skupno smrtnost za 12 odstotkov po šestih mesecih uživanja, za polnih 25 odstotkov pa po dvanajstih mesecih uživanja.

V tem primeru ni nobeno čudo, če je ugledni profesor medicine iz Kalifornije Li Bud objavil naslednji nasvet:

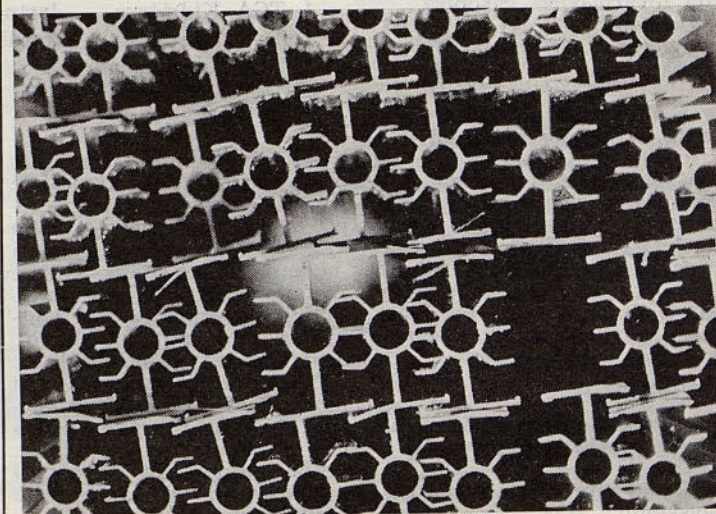
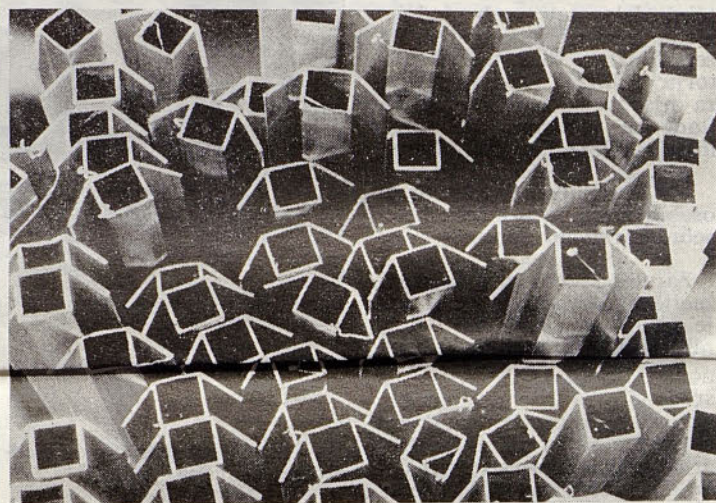
TABLETA DNEVNO

»Priporočil bi vsem moškim nad 20 let in ženam preko 40, da dnevno vzamejo eno tableto aspirina in to ponavljajo leta... Izjeme so, normalno, tisti, katerih krvavitve niso v redu, ljudje, ki so alergični na aspirin, bolniki z visokim krvnim pritiskom, pa tudi tisti, ki so podvrženi notranjemu krvavenju organov.

Preden pa boste začeli upoštevati naš nasvet, se predhodno obrnite na svojega zdravnika.

Zapomnite si tudi, da je bilo nedavno dokazano, da je aspirin močnejše sredstvo proti bolečinam v slučaju agonije abdominalnih, kancerovnih obolenj, kot pa narkotik kodein. Aspirin je danes nezamenljivo zdravilo za artritis, mrzlico in glavobol. Po sestavi je to acetyl-salicylna kislina, prvič pa so aspirin začeli proizvajati v sredini 19. stoletja. Zdravila iz te rodbine so že stoletja znana človeku, samo da so v obliki listov, korenine vrbe, drugega cvetja, biljk ali sadja.

IZ IMPOLA (V SLIKI)

Bodoča aktivnost mora sloneti na programiranju dela

Občni zbori osnovnih organizacij sindikata v vseh temeljnih organizacijah združenega dela v našem podjetju so za nami. Seveda pa s tem ni rečeno, da je sedaj delo opravljeno in da bomo nadaljevali s staro prakso. Naloge, ki so pred nami, so zelo konkretne, da ne rečem: celo zakrbljujoče, saj se prav dobro zavedamo, v kakšni situaciji smo se znašli letos, predvsem po občutnih podražitvah naših najosnovnejših surovin.

Ko danes skušamo analizirati minule občne zborne osnovnih organizacij sindikata, pa ugotoviti predloge in sklepe, ki so bili sprejeti, moramo najprej povedati to, da so minuli občni zbori bili resnično pravi zbori delavcev, ki so z razpravami že pri formiranju sindikalnih skupin dali vedeti, da prehajamo v obdobje, ko bo potrebno resnično sodelovanje, konkretna aktivnost prav slehernega proizvajalca, ki je po svoje dolžan, da prispeva svoj delež k utrjevanju samoupravnih odnosov, katere zagotavlja naša ustava.

Poročila, ki so bila podana na občnih zbore, so zajemala domala vsa področja, saj so v pripravah sodelovali vsi dejavniki — od sindikatov, direktorjev TOZD, delavskih svetov in osnovnih organizacij ZK. Res ni bilo obdelane konvencionalne sodelovalne organizacije, toda pomembno je to, da so priprave na občne zborne potekale vzporedno na vseh tirnicah. Nekoliko manj so se vključili v priprave aktivni mladi delavci, toda tega jim nikakor ne šteti za zlo, saj smo jih v minulem letu šele formirali, nismo pa jim še nudili resne in prave pomoči, da bi povsem zaživeli in se tako bolj aktivno vključili v sindikalno delovanje.

Kljub temu pa lahko smelo trdimo, da so aktivni mladi delavci na pravi poti in da sedaj obstaja le še naloga sindikalnih organizacij, kako jih bodo trdno vključile v svoje delovne programe in jim nudile vsestransko podporo pri ustvarjanju njihovega delovnega programa, ki pa mora, razumljivo, biti popolnoma usklajen z delovnim programom osnovne organizacije sindikata.

Delegati, katere so izvolili delavci na sestankih sindikalnih skupin, so v razpravi govorili predvsem o notranjih problemih v sami sindikalni organizaciji in tudi o drugih proizvodnih problemih, delitvi osebnih dohodkov, sistematizaciji delovnih mest, pa, kako ustvariti višjo produktivnost dela in podobno.

Ker smo o delu in pomenu sindikalnih skupin že pisali, se tokrat ne bi preveč vrteli okrog tega problema, toda prav nova organiziranost in nova pravila narekujejo, da pa le ne moremo mimo tega pomembnega vprašanja.

Že dosedanji sestanki sindikalnih skupin so pokazali, da tam, kjer so izvolili poverjenika, ki je voljan delati in ka-

terega tudi podpirajo, aktivnost že napreduje, da pa se hkrati že pojavljajo tudi določena trenja, ker so med nami še taki, katerim ni mar ne sindikalno delo, ne ostale akcije, pa bo zato potrebno pomagati prav takim skupinam in poverjenikom, kajti nika-

pomre k odpravljanju večjih problemov; seveda pa je povsem jasno, da take majhne zadeve, ki so največkrat proizvodnega značaja, najbolj primerno rešujemo v okviru delovne skupine, ki lahko v

do zadev, ki so skupnega pomena in v interesu celotnega kolektiva. Prav od dobro in skrbno zastavljenega delovnega programa bo odvisno naše bodoče delo, ki pa mora bazirati na skupni osnovi vseh

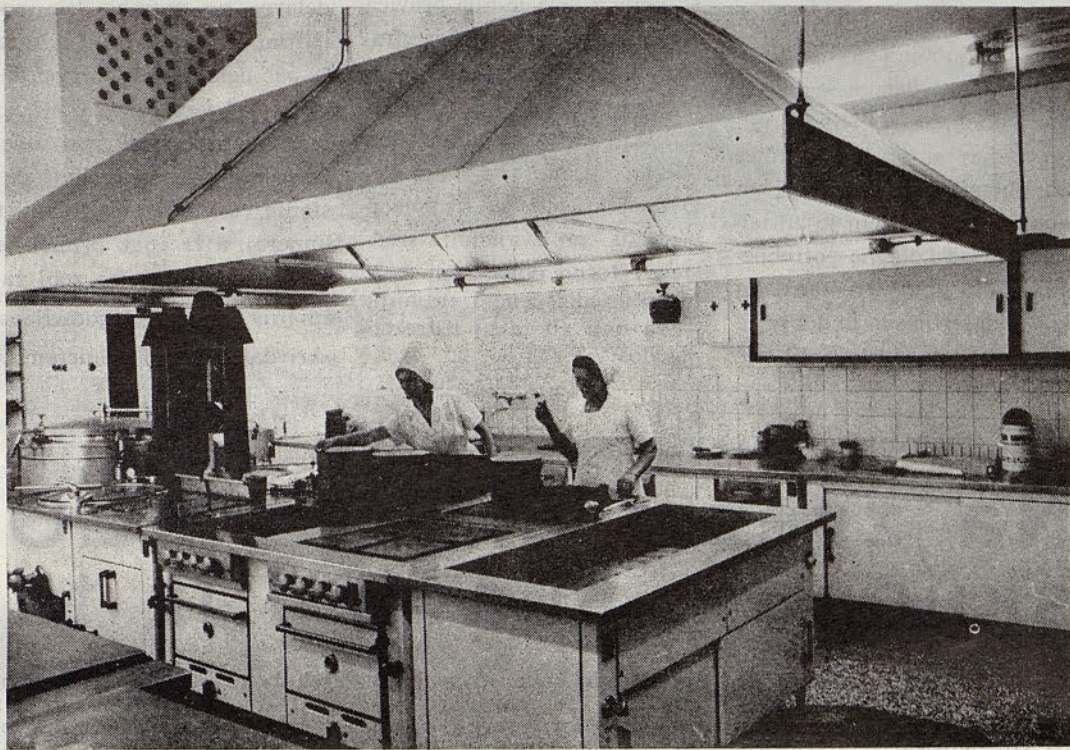
mer odloča, saj bo le tako sleherni imel občutek za samostojno in realno odločanje.

Vso skrb bo potrebno posvetiti izobraževanju novih kadrov za sindikalno delo, za katerega mnogi menijo, da je lahko, pač kar tako. Razni seminarji in druge oblike izobraževanja novih poverjenikov, delavcev iz aktivna mladih in mladih članov ZK je nujna potreba, brez katere si dobrega političnega delovanja sploh ne moremo zamisliti. Mnogo več skrbi bomo morali nameniti delavčevi rekreaciji, pozanimati se za pogoje, v katerih naš delavec živi, in uresničevati vse ukrepe za odpravo raznih anomalij, ki so še vedno prisotne. Nadaljnemu razvoju samoupravljanja bo treba odmeriti pravo mesto v bodočih delovnih programih, vse tiste, ki to ovirajo in namerne obrekujejo, pa pripraviti do spoznanja, da se tudi sami aktivno vključijo v delo, ker bodo tako lahko mnogo več storili za odpravo mnogih nerešenih zadev. Stanovanjski problem je še vedno tisti, mimo katerega sindikat ne more; prav tako morata oddih in preventivna rekreacija biti vedno prisotna v delovnih programih sindikalnih organizacij.

Končna ugotovitev je, da so občni zbori povsem (morda z majhnimi izjemami) uspeli in so dokazali, da so sedaj pred nami zelo konkretne akcije in da smo prav vsi odgovorni za dogajanja pri nas in okrog nas.

Novim izvršnim odborom, novim predsednikom in ostalim moramo nuditi vso pomoč in jih ne smemo pustiti na cedilu, kajti o bodočih nalogah in akcijah se bomo še pogovarjali, pa se seznanjali tudi v naslednjih številkah našega Aluminijskega.

Franc Meško

Iz obrata družbene prehrane

kor ne more poverjenik ali delegat sindikalne skupine delati, če ne bo dobil zadostne podpore svoje skupine, katerega ga je izvolila.

Če so morda nekateri imeli izvolitev delegata — poverjenika skupine — le za golo formalnost, gre v tem primeru za popolno neinformiranost ali za čisto nasprotje tistemu, kar želimo doseči z novo organiziranostjo. Razprave na občnih zbore, ki so pač bile ponekod bolj, ponekod manj bogate s predlogi in tehničnimi pripombami, pa so kljub vsemu nakazale stvari, o katerih bo v bodoče potrebno računati pri sindikalnem delu, saj gre predvsem za vprašanja in interese delavcev. Prav tako je bilo mogoče ugotoviti, da nekateri tovariši, ki so sodelovali v razpravi, niso vedno govorili o interesih skupnosti in sindikalnih akcijah, ampak predvsem o svojih lastnih interesih, ki pa, razumljivo, ne pridejo povsod do izraza, pa tudi ne morejo. Iz mnogih zadev, ki so bile obravnavane ali nakazane na občnih zbore sindikalnih organizacij, je bilo tudi mogoče ugotavljati upravičenost formiranja sindikalnih skupin in potrebo po učinkovitejšem informiranju delavcev o raznih problemih v TOZD. Mnoge, na prvi pogled nepomembne razprave, so v sebi skrivale delistega, kar lahko še kako pri-

kratkem času zahteva krajši sestanek ali posvet z vodilnimi ali s predstavniki sindikata, ZK ali s kom drugim, od katerega želijo izvesti resnico o tistem, kar jih najbolj zanima.

Občni zbori osnovnih organizacij so na oko resnično bili taki, kot pač občni zbori so! Toda že iz priprav, poročil in poznejših razprav smo opazili precejšnjo razliko; to pa ni opazil le tisti, katerega sindikalno delo in vse ostalo ne zanima in mu ni mar, kako bo potekalo naše proizvodno in samoupravno delo v podjetju in TOZD.

Od novega vodstva sindikata in ostalih akterjev bo še kako odvisno bodoče delovanje, v katerega se bodo morali aktivno vključiti direktorji TOZD, pa vsi ostali — s svojimi izkušnjami, nalogami in dolžnostmi.

Novi izvršni odbori, katere sestavljajo vsi poverjeniki sindikalnih skupin, poleg njih pa še predsednik aktivna mladih in predsednica društva žena, bodo morali pripraviti v najkrajšem času letne delovne načrte ali delovne programe, po katerih bodo pozneje tudi dosledno delovali. V teh njihovih ali naših skupnih delovnih programih mora biti zajeto prav vse, od tistih predlogov in sklepov, ki so bili sprejeti na občnih zbore, pa vse

članov sindikata, ki so po pravilih dolžni aktivno sodelovati pri razreševanju vsakodnevne problematike, tako pri samoupravnem kot tudi pri ostalem delu v podjetju in na območju, v katerem živijo.

Zborom delavcev bomo morali poleg rednih sestankov sindikalnih skupin posvetiti vso pozornost, saj smo v zadnjem času opazili, da materiali za zbor niso bili pravočasno in v redu pripravljeni, kar delavce samo še bolj oddaljuje od zanimanja za reševanje in odločanje o mnogih važnih zadevah. Zbori delavcev, na katerih delavec odloča, morajo biti resnično dobro in skrbno pripravljeni v tem smislu, da bo slehernemu delavcu čimbolj razumljivo to, o če-

Anodni plašči

PROSTA IZBIRA

Pod tem naslovom je bil objavljen prispevek v zadnji sobotni prilogi dnevnika. »DELO« ob zaključku lanskega leta. Tema, ki jo obravnava pisec Zdravko Kaltnekar, ni niti pri nas čisto nova, zunaj, predvsem v najbolj razvitih deželah, pa je že dobro znana. Gre za prosto izbiro delovnega časa, pri nas je znana pod imenom premakljivi delovni čas (PDC). Visoka šola za organizacijo dela v Kranju je že lansko leto organizirala seminarje na to temo in tudi v letošnjem programu ima vključen seminar za uvajanje PDC.

Gre za možnost, da si delavec (pod tem pojmom razumemo vse zaposlene) sam izbira, kdaj bo prišel na delo in kako dolgo bo delal. Tega ne moremo vzeti čisto tako dobesedno, ampak je tudi ta zadeva organizirano pripravljena in v obojestransko zadovoljstvo in korist, to je delavca in OZD. Premagati je potrebno pretirano skepsu in nezaupanje, pa enkrat začeti.

Po dosedaj znanih podatkih so PČD prvič uvedli v ZRN leta 1967 in po eno leto starih podatkih, naj bi samo v tej državi prešlo na PDC okrog 6000 podjetij s približno 3 milijoni delavcev. Ideja se je močno razširila tudi na ostale zahodne dežele, predvsem v Švico, Francijo, Anglijo in druge.

Kaj je dovedlo vodstva podjetij, ki so med prvimi začela uvajati in sploh razmišljati o različnem — svobodnem — prihodu in odhodu z dela. Osnovna misel je bila vsekakor večja produktivnost zaposlenih. Iz lastne prakse vemo, da je naše delo mnogo bolj učinkovito, če smo pri delu zbrani in sproščeni. Težko je dobro delati, ako naše misli vedno uhajajo drugam, ker nas nekaj skrbi in bega ali pa nismo uspeli ali sploh ni bilo možnosti, da bi uredili kako nujno zadevo. Vsa podjetja in ustanove delajo v enakem času in tako nam je mnogokrat nemogoče urediti zadevo, ki bi mogoče zahtevala le 20 do 30 minut.

Preden poskušam prikazati prednosti in slabosti PDC, moram poudariti, da se s tem odgovornost vsakega posameznika poveča in da mora v določenem časovnem obdobju — mesecu, tromesečju ali polletju, oz. drugače dogovorjenem času uskladiti število delovnih ur. Pokriti se morata »manjko« in »višek«. Doseženo mora biti oboje: opravljeno določeno delo in delavec mora biti na delovnem mestu toliko ur, kot bi bil po dosedanjem sistemu.

Za usklajeno delo z ostalimi sodelavci v enaki ali ostalih službah OZD je potreben nek določen čas, ko so prisotni vsi zaposleni. Tudi predčas-

ni prihod in poznejši odhod z dela morata biti določena, enako najdaljši delovni dan.

Vse to se da s primernimi pripravi lepo urediti in doseči osnovni namen: sproščenost in veselje do dela, kar da večjo učinkovitost. Postanemo si bolj enaki in odpravljen so »socialne razlike«, ki so prisotne, kar je lepo napisano v zgoraj navedenem sestavku, kjer avtor pravi: »Skozi vso zgodovino si je lovec, kmet ali obrtnik sam odredil svoj delovni čas. Pri tem je bil odvisen le od količine potrebnega dela in pa od vremena. Šele v industrijskem obdobju je uvajanje strojev, tekočih tra-

kov in s tem povezanih zahtev po določenem delovnem ritmu prineslo zahtevo po točnosti začetka in konca dela. Kodeks točnosti je postal močno orožje v rokah vladajočega razreda in tudi vzrok in posledica razrednih razlik. Pravica do zamujanja in izostajanja z dela je bila pravica zelo ozkega kroga privilegiranih višjih uslužbencev in lastnikov tovarn. Za večino industrijskih delavcev je veljalo načelo, da morajo svojo delovno silo dati na razpolago lastniku proizvodnih sredstev v točno določenem času in točno določenem trajanju — za bolj ali manj ustrezno plačilo.«

Marsikaj od navedenega še danes velja tudi pri nas. Večino za nek »prekršek« imamo za krivca in lahko posamezni vodja organizira pravo hajko in »detektivsko mrežo« opazovalcev, toda le v primeru, kadar je »žrtev« zamudila, nikdar pa, če je ta delavec po potrebi dela podaljšal svoj delovni čas, ker je pač delo moralo biti opravljeno. Pri tem ga prav nič ne moti, če se odnosi med sodelavci krhajo, mogoče jim tako stanje celo ustreza (divide et impera), a za enak primer je za drugega samo po sebi razumljiv in ni ugotavljana »krivda«. PDC ni primeren za

vsa delovna mesta in tudi potrebe nimajo vsi.

V posameznem podjetju je lahko uveden za določene službe ali celo v enaki službi za določena delovna mesta. Delavci v izmeni imajo manj potreb po PDC, saj se jim delovni čas menja vsaka 2 oziroma 3 dni in lahko večino svojih osebnih zadev opravi v dopoldanskem času. Za tista delovna mesta, kjer ni možno uvesti PDC, je v zamenjavo za to ugodnost lahko urediti z drugo obliko ugodnosti, n.pr. dan dopušta več ali podobno.

(Bo nadaljevano)

KLUB ŠTIPENDISTOV TGA KIDRIČEVO ZAČEL Z DELOM

Na zvezni akciji HALOZE 75 skupno z mladimi iz tovarne

V decembru in januarju so imeli prve sestanke štipendisti, člani izvršnih odborov kluba štipendistov TGA Kidričevo. Ptujski del kluba je imel sestanek v prostorih TGA Kidričevo, udeležila sta se ga tudi predsednik mladinskega aktivnega TGA Kidričevo in predstavnik kadrovskega sektorja.

Udeležba na sestankih je bila zelo dobra. Izvolili so blagajnika in tajnika obeh delov kluba. Dogovorili so se, da se bodo med seboj redno obveščali in navzven nastopali enotno. Sestajali se bodo enkrat mesečno (izvršni odbor ptujskega dela v TGA, ljubljanski izvršni odbor pri predsednici ljubljanskega dela v študentskem naselju).

Zadolžili so ožje vodstvo, da pripravi osnutek delovnega programa kluba štipendistov in finančni predračun, katerega bodo na naslednjih dveh sestankih dopolnili in tudi sprejeli. Osnovo delovnega programa mora, po njihovem mnenju, predstavljati povezava z mladinskim aktivom TGA Kidričevo in vsemi zaposlenimi v TGA S tovarniškimi mladinci bodo sodelovali pri vseh akcijah, katere bodo ti organizirali. Z njimi se bodo pomerili tudi v športnih tekmovanjih in skupaj organizirali družabne prireditve. Organizirali bodo tudi predavanja in pogovore z zaposlenimi v TGA ter se na ta način seznanjali s problemi, organizacijo, delovanjem in samoupravljanjem v TGA Kidričevo.

Sprejeli so predlog predsednika ZSMS TGA Kidričevo, da bi naj skupaj s tovarniškimi mladinci sodelovali na zvezni mladinski delovni akciji Haloze 75.

Na koncu obeh sestankov so obravnavali sprotne probleme štipendistov TGA Kidričevo in se dotaknili stimuliranja študija, počitniške prakse

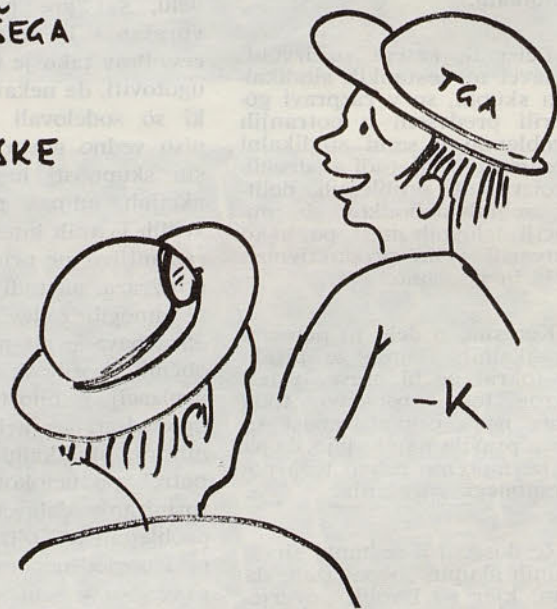
(predlagali bodo tovarni, da naj izda programe za vse praktikante v tovarni), povračil potnih stroškov praktikantom in drugih problemov. O vsem tem in še drugih stvar-

reh bodo seznanili člane kolektiva z zapisniki svojih sej: te bodo posredovali izobraževalnemu centru in po časopisu Aluminij celotnemu kolektivu TGA.

Naslednja sestanka izvršnih odborov kluba štipendistov TGA Kidričevo bosta ob koncu februarja.

... BODI TIHO, ČE NE
BOŠ ŠE ZBUDIL NAŠEGA
ZLATEGA ORGANA
SAMOUPRAVNE DELAVSKE
KONTROLE!

Naša karikatura

V LETU 1974: 55.552 VAGONOV

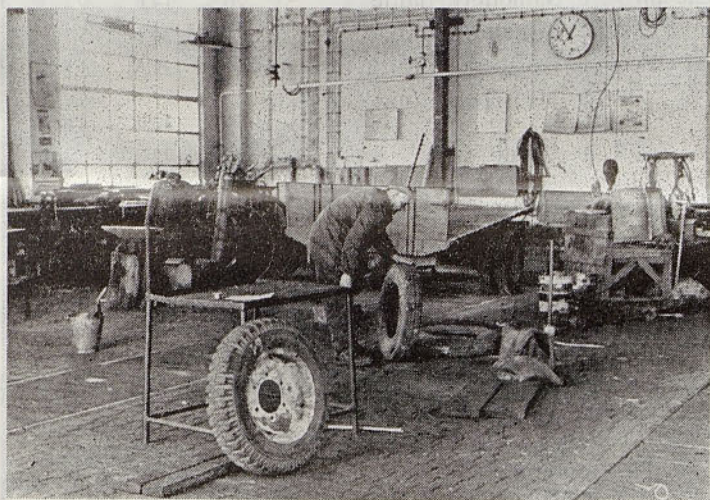
Poskusil bi z nekaj besedami in številkami prikazati delo železniškega prometa v letu 1974.

Takoj na začetku bi omenil, da bodo številke prikazale samo število vagonov. Mislim namreč, da bi bilo zanimivo prispetje in odpravo tovora prikazati tudi v tonah, ker iz leta v leto prihaja vse več 4-osnih vagonov, katerih nosilnost je 50 in več ton. Teh podatkov pa za lansko leto nimamo v celoti. Dejstvo je namreč, da je v prvih šestih mesecih naše delo po naročilnicah bilo prikazano samo v vagonih, za tretje tromesečje v vagonih in tonah, za četrto tromesečje pa samo v tonah.

Mogoče bo kdo mislil, zakaj tako preskakovanje z enega načina prikazovanja dela na drugega. Zavedamo se namreč, da kot uslužnostna TOZD moramo kakor najbolj realno prikazovati našo soudeležbo pri proizvodnji glinice in aluminija. Zato smo preiskusili več variant, nakar se bomo lahko tudi z drugimi TOZD dogovorili za najbolj realno prikazovanje naše soudeležbe.

Mogoče bi bilo zanimivo prikazati tudi strukturo in število zaposlenih v železniškem prometu. SS=1, NSS=1 VKV=12, KV=35, NKV=2, torej skupaj 51 zaposlenih.

Kljub nenehnemu naraščanju prispetja tovora iz leta v leto in s tem drugih potreb naše soudeležbe, se v 20-tih letih način našega dela ni spremenil, se ni nič moderniziral. Rekli bi celo lahko, da smo pred leti imeli boljši strojni park, kakor ga imamo danes. Da nam uspe vse potrebe naše soudeležbe še kolikor toliko pravočasno realizirati, je zasluga sprotnega odpravljanja manjših okvar na strojih, da se s tem izognemo večjim okvaram, in pa nenehnega prizadevanja za boljšo organizacijo dela.

Mehanična delavnica

PRISPETJE IN ODPRAVA TOVORA V LETU 1974:

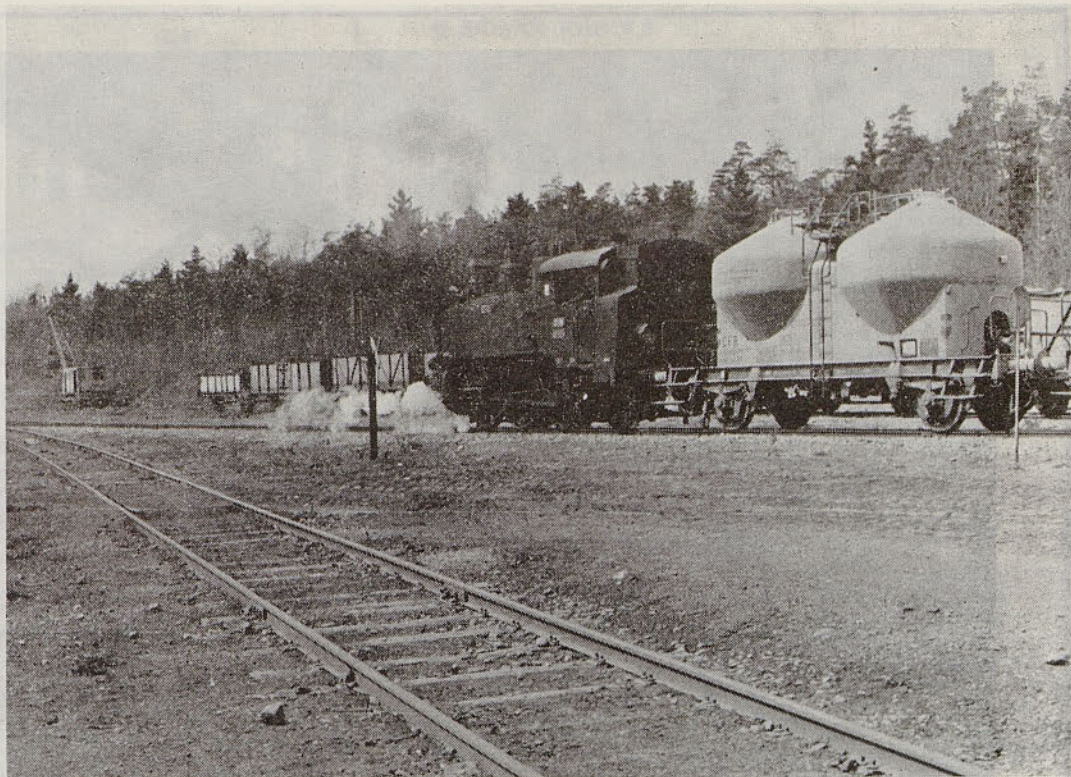
	vagonov
Boksit	11.501
Premog	7.863
Natrijev lug	458
Gorilno olje	486
Hidirano apno	119
Katranska smola	810
Petrol koks	774
Alu. fluorid in kriolit	116
Aluminij	132
Katod. bloki in anode	38
Šam. opeka in moka	88
Razno	98
Skupaj	22.483

ODPRAVA

	vagonov
Glinica	930
Alu. hidrat	597
Aluminij	407
Anodna masa	740
Odpadni material	64
Skupaj	2.738

Dispozicija vagonov

za rudnike in Lendavo 5.307

Železniški promet

INTERNI PROMET, PRIKAZAN PO MESECIH:

	vagonov
Januar	1.336
Februar	1.282
Marec	1.693
April	1.899
Maj	2.124
Junij	2.283
Julij	2.618
Avgust	2.589
September	2.476
Oktober	2.654
November	2.216
December	1.854
Skupaj	25.024

SKUPAJ

	vagonov
Prispetje	22.483
Odprava	2.738
Dispozicija	5.307
Interni promet	25.024
Skupaj	55.552

Dispozicija vagonov za rudnike in Lendavo je prikazana zato, ker moramo vlake sestavljati po skupinah števila vagonov za rudnike. Tu pa mora biti upoštevano potrebno število vagonov z zavorami. Za vsak tak vagon pa moramo napisati tudi tovarni list.

V internem prometu je zajeto:

tariranje in tehtanje vagonov, odvoz pepela in drugih odpadkov na odlagališče, ponovna dostava boksita iz priročnega skladišča v rudne mline, ponovna dostava premoga in petrol koks iz priročnih skladišč v skladišča, zahtevani premiki od obratov pri razkladanju in nakladanju.

S tirnim dvigalom demag smo razložili precej vagonov boksita, premoga, petrol koks in drugega materiala, naložili tudi precej aluminija in drugega odpadnega materiala. Opravljali smo tudi razna druga dela. Trenutno pa nimamo na voljo dokumentacije o delu tirnega dvigala, zato ne moremo njegovega opravljenega dela prikazati v številkah.

To bi naj bilo v grobih obrisih prikazano, kaj smo storili v železniškem prometu leta 1974.

Številke vagonov nam povedo tudi precej o delu transportne skupine, katera je soudeležena domala pri vsakem vagonu. Poleg tega opravlja transport še razna druga dela. Transport ima tudi svojo administracijo zato, bi svoje delo lahko sami najbolj realno prikazali.

Anton Zadavec

Ekipe TPD Vzdrževanje in TPD Aluminij

ŠPORTNA REKREACIJA IN SPOZNAVANJE MED DVEMA TOZD

ALUMINIJCI DVAKRATNI ZMAGOVALCI

Zaradi boljšega sodelovanja na vseh področjih med TOZD Aluminij in TOZD Vzdrževanje je bilo pred kratkim organizirano športno srečanje. Entuziasti TPD (tehnološke priprave dela) Aluminij in TPD Vzdrževanje so v sredini decembra odigrali prvo nogometno tekmo. Na igrišču osnovne šole v Kidričevem so izkoristili lep zimski dan in srečanje je potekalo v športni borbi in prijetnem vzdušju. Mlajši igralci TPD Aluminij so izkoristili to prednost, pa s hitro in borbeno igro premagali favorizirano ekipo Vzdrževanja z rezultatom 2:0.

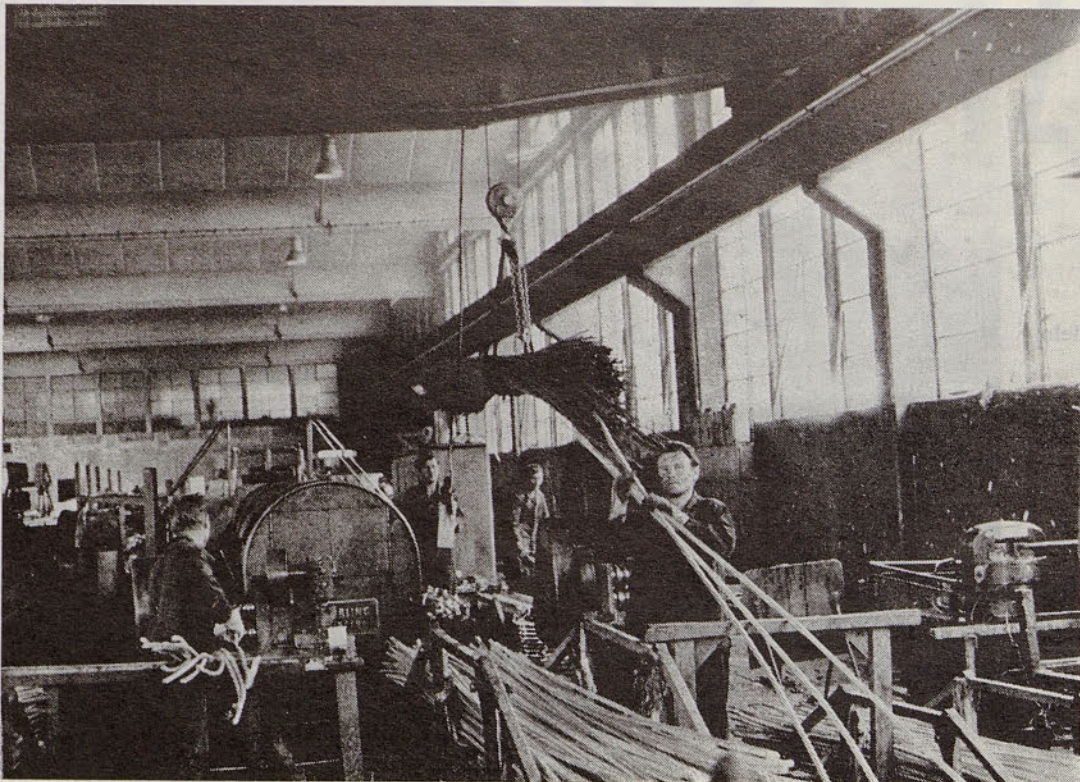
Srečanje smo zaključili ob kozarcu Haložana in v prijetnem pogovoru. Dogovorili smo se za povratno tekmo.

Še večje zanimanje smo pokazali za povratno tekmo, posebej iz TPD Vzdrževanje, ki so za to srečanje pripravili nove igralce. Vendar so aluminijci ponovno prikazali svojo borbenost in voljo do zmage, pa tudi to srečanje zaključili z rezultatom 4:2.

Napadalci so spretno izkoristili priložnost, obrambni igralci pa so paralizirali napad vzdrževalcev, pri tem se je posebej izkazal odličen golman. Tekma je bila na zelo težavnem, blatnem in s snegom pokritem igrišču, kar je zahtevalo mnogo požrtvovalnosti vseh igralcev.

Menimo, da bi to sodelovanje imelo še večji učinek, če bi sodelovale tudi ostale TOZD.

Srdan Mohorič

Iz Impola

Preveč informacij o tem, kar je bilo

Če glasilo ocenjujemo kot enega od sredstev obveščanja samoupravljalcev, ga ocenjujemo skozi prizmo njegovih objektivnih sposobnosti za takšno sredstvo. Kakor vsako drugo občilo, ima tudi glasilo delovne skupnosti določene prednosti in določene pomanjkljivosti. Prednosti so zlasti: relativno velik prostor, možnost za bolj temeljito obravnavanje posameznih vprašanj, dokumentiranje trditvev itn. Za bralca pomeni napisan vir informacij, ki si ga lahko ogleda, kadar in a čas; ki ga lahko ponovno bere in se nanj tudi lahko sklicuje, ga navaja. Zahteva pa seveda bralčovo pismenost, večjo motiviranost za branje, kot na primer za poslušanje, večji bralčev besedni zaklad, kot je potreben za poslušanje govornih besede, otežkoča in časovno zavlačuje možnost pridobitve dodatne informacije in ima še vse druge pomanjkljivosti (pa tudi prednosti) posrednega komunikacijskega sredstva.

no obveščanje. Če pa jih že informirajo, jih informirajo le o že preteklem, kar je bilo!

Po vsem povedanem je umestno spomniti na že citirano raziskavo o vsebini glasil delovnih organizacij Slovenije, po kateri je bila njihova vsebina, porazdeljena na informacije o že preteklem in minulem, o sedanjem, pravkar potekajočem in o bodočem, predvidenem, dokaj neskladna z zahtevami, ki jih nalagamo glasilom delovnih skupnosti.

Struktura celotne pisane vsebine v glasilih glede na glagolski čas (v %)

Glagolski čas	Delež
Pretekli	45,12
Sednji	45,81
Prihodnji	7,55
Neugotovljivo	1,52
Skupaj	100,00

Struktura stališč v vsebini glasil (v %)

Stališče	Delež
Neutrarno	70,39
Opredeljeno	21,41
Programatsko	8,20
Skupaj	100,00

Takšna porazdelitev nevtrarnih, opredeljenih in programatskih stališč avtorjev sestavkov do obravnavane vsebine v glasilih delovnih skupnosti kaže, da so v njih predvsem poročila, gole informacije in da so njihovi avtorji zgolj goli opazovalci, posredniki med problemom, pojavom ali dogodkom in bralcem, nikakor pa niso ocenjevalci, pojasnjevalci in komentatorji. Skoraj tri četrtine vsebine je normativno, vrednostno neopredeljene. Komaj dobra petina celotne vsebine avtorji hvalijo, grajajo — skratka vrednotijo. Tudi programatskih stališč je malo — kot je malo vsebine, posvečene projekciji (prihodnjim) dogajanjem.

Zanimivo je pogledati nekoliko globlje v porazdelitev stališč po posameznih vsebinskih področjih:

Struktura stališč po posameznih vsebinskih področjih (v %)

Področja vsebine	Neutrarna	Opredeljena	Programatska
1. Proizvodnja	68,4	19,7	11,9
2. Cene in tržišče	61,3	28,9	9,8
3. Notranja zakonodaja	75,8	11,2	13,0
4. Finančno poslovanje	68,1	22,2	9,7
5. Kadrovska politika in delovna razmerja	76,8	14,9	8,3
6. Samoupravljanje	76,3	14,6	9,1
7. Socialna politika	70,2	24,7	5,1
8. Družbenopolitične organiz.	64,0	21,5	14,5
9. Medsebojni (medčloveški) odnosi	54,0	40,4	5,6
10. Ostalo	70,4	22,3	5,3
Poprečje	70,39	21,4	8,2

Delež opredeljenih stališč je največji na vsebinskem področju medosebni odnosi, nadporečno še na področju cene in tržišča. Navzdol pa odstopa notranja zakonodaja, kadrovska politika, delovna razmerja in samoupravljanje. V koloni programatska stališča odstopata navzgor le notranja zakonodaja in družbenopolitične organizacije.

Pozornost vzbujajo podatki, da je o samoupravljanju tako malo opredeljenih stališč in obenem komaj v poprečju programatskih. Torej tudi o samoupravljanju **samo poročamo**. Glasila nastajajo kot »objektivni«, nepristranski vir informacij. Nimajo mobilizacijskega akcijskega značaja, čeprav bi ga lahko imela oziroma bi ga morala imeti, saj prav takega delavci v združenem delu potrebujejo. Potrebujejo namreč oblikovalca sodb, mnenj in stališč; in za glasilo smo rekli, da mora med drugim oblikovati socialistično javno mnenje...

Komaj vsak deseti sestavek napiše delavec iz osnovne dejavnosti

Pri odločanju in ocenjevanju, kako in koliko glasila delovnih skupnosti uresničujejo svoje komunikacijske naloge v sistemu samoupravnega komuniciranja kot tribune delovnih kolektivov, je pomembno tudi, kdo so avtorji sestavkov. Ali se pojavljajo na straneh glasila samo določene skupine članov delovne skupnosti, samo določeni posamezniki ali pa pišejo vanj tudi tisti delavci, ki ne delajo na odgovornih vodilnih in vodstvenih delovnih mestih, ki niso strokovnjaki v katerikoli izmed skupnih služb in ki jih običajno označujemo kot neposredni proizvajalci? Od tega, koliko se pojavljajo med avtorji objavljenih prispevkov tudi nevodilni delavci, tako imenovani izvrševalci ali delavci osnovne dejavnosti z najnižjih organizacijskih ravni, je odvisno, koliko glasila delovnih skupnosti omogočajo tudi navpično in navzgor tekoče komunikacije (od delavcev v delovnih ali drugih skupinah v osnovni dejavnosti k samoupravnim in strokovno-vodstvenim organom in družbenopolitičnim organizacijam) in koliko so glasila v resnici tribune kolektivov — torej vseh članov delovnih skupnosti.

(Bo nadaljevano)

Glasilo delovne skupnosti

DUŠAN REBOLJ:

V OBVEŠČANJU IN SAMOUPRAVNEM KOMUNICIRANJU V ZDRUŽENEM DELU

Cas, kdaj je bralec informiran, ima bistven vpliv na njegovo aktivnost. To velja še zlasti v samoupravnih aktivnostih. Poznamo pregovor, da je po toči zvoniti prepozno. Pomeni, da potem, ko se je nekaj že zgodilo, ni veliko možnosti še kaj narediti, ukreniti zoper dogodek. Izkušnje s samoupravljanjem kažejo, da so reakcije delavcev na že sprejete sklepe zelo omejene: so ali izrazi nezadovoljstva, ki pa mu sledi prilagoditev, ali pa so zelo nasilne (tudi protestne ustavitve dela). Šele zelo nasilne reakcije pa domala vedno privedejo do spremembe sklepov, ukrepov itn.

Vse drugače pa je, če so prizadeti o predvidenem sklepu že vnaprej obveščeni in seznanjeni z njegovo vsebino in z njegovimi cilji, pa tudi posledicami. Predvsem se zniža tako imenovana napetost, temperatura obravnavanja zadeve. Imajo možnost vplivati na spremembo kvalitete sklepa po normativih, predvidenih poteh vplivanja, kar zmanjšuje občutek, da je že tako vse določeno »od zgoraj«. Še več! Če sama možnost vplivati na vsebino odločitve zmanjšuje odpor proti predlogu. Učinek pravočasno objavljenega ukrepa ima torej — paradoksalno — drugačen rezultat, kot ga pričakujejo tisti, ki se bojijo dajati predloge v pravočasno razpravo, ker pričakujejo nasprotovanje. Učinek je podoben, kot ga poznamo za delo direktorja: direktor, ki uvaža demokratične delovne metode in pusti podrejenim, da odločajo in soddločajo, s tem ne izgubi, marveč pridobi na avtoriteti.

Zato bi lahko iz količine informacij, ki jih delavci dobijo o predlogih posameznih ukrepov, torej ukrepov, ki še niso sprejeti, z znatno stopnjo zanesljivosti sklepali tudi o poziciji delavcev kot samoupravljalcev, četudi je informiranost le nujen, ne pa tudi že zadosten pogoj za njihovo aktivnost. Kjer delavci dejansko aktivno sodelujejo v odločanju, je nujno, da so tudi predhodno informirani. Če pa je v nekem podjetju samoupravljanje le nujno zlo, potem ni potrebe, da bi delavci bili vključeni v predhod-

Očitno je, da so glasila izključno usmerjena v sedanost in v preteklost in da je informacij, ki obravnavajo predvidene dogodke, pojave, akcije in ukrepe v prihodnosti, relativno malo. Glasila torej poročajo o minulih dogodkih, problemih in pojavih in o tem, kar komaj še traja. Prav kategorija poročanja o tem, kar še traja, pa daje možnost vplivati na dogajanja v dvo- reznem smislu: govori o pravkar preteklem in o pravkar prihodnjem.

Ker še vedno večji del glasil izhaja enkrat na mesec in so še vedno glasila s štirinajst dnevnim ali tedenskim izhajanjem dokaj redka, so v takšno časovno usmeritev objektivno potisnjeni. Zato vse bolj postaja očitno, da kaže na račun zmanjševanja obsega posamezne izdaje povečati število izdaj v krajših časovnih intervalih. Marsikje si pomagajo v začetku z dodatnim občasnim informativnim biltenom, ki izhaja po potrebi med rednimi izdajami glasila delovne skupnosti. Z njim je namreč mogoče pravočasno, pred odločanjem, ponujati delavcem v oceno in vrednotenje variantne predloge, odločitve z utemeljitvami in z njim je tudi mogoče hitro ter sproti seznanjati delavce, kakšne so med njimi sodb in mnenja o predlaganih variantah, pa tudi, kakšne odločitve je kakšen organ samoupravljanja sprejel. In podobno velja seveda tudi za pravočasno oziroma predčasno sporočanje gradiva za posamezne skupščinske zборе...

Več opredeljenih stališč!

Za bralčovo zavzemanje določenega odnosa do vsebine objavljenih informacij v glasilu pa je bistvenega pomena tudi, kakšen odnos zavzemajo v glasilu avtorji sestavkov oziroma objavljenih informacij. Znano je, da se bralec lažje opredeli do določene vsebine, če je do nje opredeljen že avtor informacije.

Struktura objavljenih informacij v glasilih, ki so izhajala v letih 1969/70 v Sloveniji, je bila glede opredeljenosti posameznih informacij naslednja:

Benecko in Hnačov

REKREACIJSKA CENTRA, V KATERIH LAHKO PREBIJEMO DOPUST

Lahko bi verjel ali pa tudi ne, da ima podjetje Tesla — Karlin v čeških Krkonošah čudovit planinski dom in odlične pogoje za zimsko-poletni oddih, če pa uredim svoje vtise ob nedavnem obisku Čehoslovaški in Krkonošam — je moj odgovor: »Videl sem in verjamem!«

Pot nas je peljala iz Kidričevega in Ptuja do Maribora in naprej do mejnega prehoda Šentilj. Čez nekaj minut se je naša vožnja nadaljevala ob avstrijsko-madžarski meji skozi mestece Eisenstadt in mimo jezera Neusiedler. Prvo

slednji dan, zato smo še eno noč prebili v Bratislavi in zjutraj nadaljevali potovanje proti naslednjemu cilju — Pragi. Prek Breclava, Brna in Jihlave smo potovali zelo udobno po lepo urejenih in širokih cestah, ne preveč obremenjenih s prometom. Po štirih urah vožnje smo pozdravili prečudovito in starodavno Praho, Prazsky Hrad, Ledeburske zahrade (vrtove), Karlov most, Prašno brano (vrata) in ostale znamenitosti.

Naslednji dan smo začeli v prostorih Zavodnega kluba TESLA-KARLIN uradne po-

ra — Benecko. Da ne bi ostalo le pri pogovorih in ogledovanju slik, so nas naši gostitelji naslednji dan zapeljali k rekreacijskemu centru Benecko.

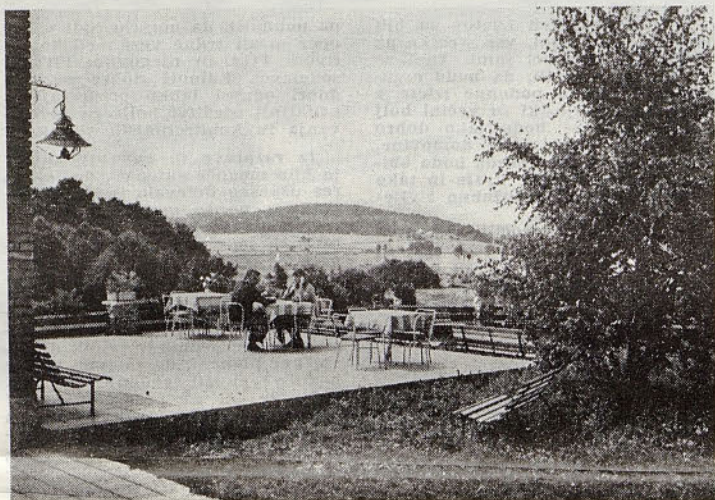
Pot od Prage do rekreacijskega centra Benecko je predstavljala razdaljo, ki je na cestnem omrežju Čehoslovaške pomenila 156 prevoženih kilometrov proti poljski meji. Lepa pokrajina se je nenehno spreminjala od skoraj nepreglednih polj, preko hribovitega terena in ponovno polj do visokih, vendar lepo oblikovanih vrhov Krkonoš.

Vredno je omeniti, da smo se na tej poti peljali skozi Podebrady, mestece, ki je dobilo ime po nekdanjem češkem kralju, rojenem kot navadnem kmetu, ki ga je narod pozneje izbral za svojega kralja. Za nami so ostale Marianske Lazne, Ličín in nekaj drugih manjših mest, preden smo v tej lepoti zagledali Krkonoše in rekreacijski dom in center Benecko.

Nekaj sto metrov pred lepo planinsko kočjo, smo videli bazen, sedaj sicer zavejan s snegom, poleti pa kotiček svežine in rekreacije pod planinskim soncem.

V razdalji enega do enega in pol kilometra smo našli kar tri vlečnice, zraven pa prečudovite terene za smučanje. Smučarske steze so bile pripravljene za vse vrste smučarjev; začetnike, med katerimi sem tudi sam, do takšnih, ki na smučeh že znajo kaj več, kot samo stati. Pod samim domom je čudovita planjava, na kateri smo zagledali

(Nadaljevanje na 10. strani)

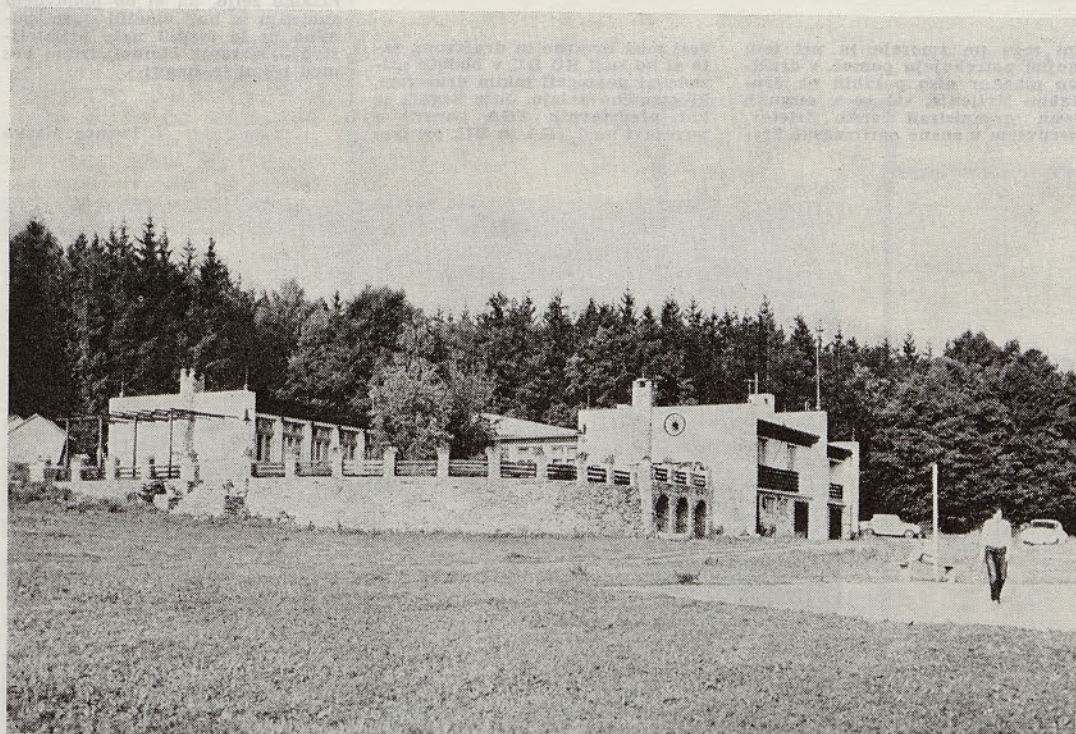

Rekreacijski center v Hnačovu — pogled na teraso restavracije

srečanje s Čehoslovaško je bilo na meji pred Bratislavo.

Formalnosti okrog carine so bile dokaj hitro opravljene in smo se že čez nekaj minut zapeljali v drugo največje mesto Čehoslovaške. Službeno opravilo v glavnem mestu Slovaške je trajalo celi na-

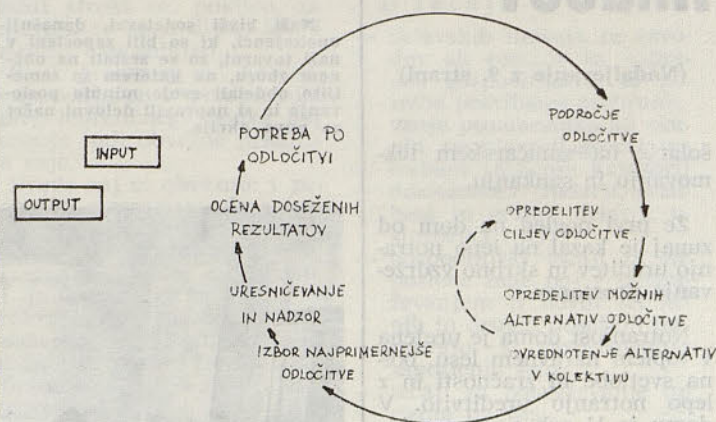
govore o možnosti za zamenjavo rekreacijsko-počitniških skupin med našo delovno organizacijo in tovarno Teslo-Karlin. Gostitelji so nas oskrbeli s fotografijami letovišča ob jezeru, nedaleč od Prage — Hnačov in velikim albumom slik iz gorskega poletno-zimskega rekreacijskega cent-

Rekreacijski center v Hnačovu

• DUSAN REBOLJ

KAKO ORGANIZIRATI SAMOUPRAVLJALSKE KOMUNIKACIJE

v temeljni organizaciji združenega dela

In samoupravljanje razume udeležbo samoupravnih subjektov — delavcev v temeljni organizaciji združenega dela — v vseh med seboj vzročno povezanih dejavnostih ali fazah samoupravnega odločanja; seveda na določen, vnaprej dogovorjen in v ustreznih samoupravnih aktih zapisan način.

Shema komuniciranja, ki jo predlagam za izhodišče pri uveljavljanju načel in zakonskih predpisov o delavskem in družbenem upravljanju, upošteva osnovne zahteve po prehajanju političnega komuniciranja v družbeno komuniciranje. Omogoča takšno organizacijo samoupravnega mehanizma, v katerem lahko vsi člani vsake delovne skupnosti temeljne organizacije združenega dela — ne samo delegati (to so člani njenih organov samoupravljanja, kot so člani delavskega sveta, raznih odborov in komisij itd.) — enakovredno sodelujejo pri oblikovanju in sprejemanju odločitev.

Zagotavlja obojestransko komunikacijsko povezavo med samoupravnimi organi kot izvrševalci volje vseh zaposlenih in med strokovnimi službami, določenimi skupinami, organizacijami ali posamezniki, ki pripravljajo za organe samoupravljanja potrebne predloge in informacije, ter med člani delovne skupnosti, ki so z izvolitvijo sodelavcev — delegatov v organe samoupravljanja nanje prenesli svojo pravico neposrednega odločanja. Zagotavlja ekscentrično obveščanje, ko organi samoupravljanja sproti seznanjajo člane delovne skupnosti o vsem bistvenem, in koncentrično obveščanje, ko ugotavljajo in upoštevajo mnenja, predloge in pripombe, pa tudi ugovore članov delovne skupnosti in se medsebojno dogovarjajo in usklajujejo.

Seveda pa ne gre predlagane sheme enostavno prenašati v delo organov samoupravljanja! Treba jo je prilagoditi in prirediti specifičnim razmeram v temeljni organizaciji združenega dela oziroma v organizaciji združenega dela, to je zaposlenim, njihovi socialni, starostni, izobrazbeni, delovno-izkustveni strukturi, predmetu poslovanja, njeni organizacijski razvitosti, razvejanosti in obsežnosti, stopnji doseženih demokratičnih odnosov, razvitosti in razvejanosti samoupravnega mehanizma in tako naprej. Služi pa lahko kot osnova, iz katere je mogoče razbrati komunikacijske odnose razmerljivi tistih, ki v procesu sprejemanja odločitev posredno in neposredno sodelujejo. To pa so:

1. predlagatelji sklepov, odločitev in ustrezne dokumentacije, o čemer organi samoupravljanja razpravljajo, se posvetujejo s člani delovne skupnosti in dokončno odločajo;
2. člani organov samoupravljanja, ki s pooblastilom članov delovne skupnosti odločajo;
3. člani delovne skupnosti — delovni kolektiv;
4. tajništvo ali administracija organov samoupravljanja (oziroma odgovorna oseba ali več oseb, ki tehnično, administrativno in organizacijsko omogočajo nemoteno delo organov samoupravljanja);
5. informativna služba in center za obveščanje (oziroma odgovorna oseba ali več oseb, ki so zadolžene za obveščanje članov delovne skupnosti in za uveljavljanje samoupravljalških komunikacij v delovni organizaciji).

Kakšne so dolžnosti in pravice vseh teh? Preden nadaljujemo, moramo na to vprašanje vsaj v skopih obrisih odgovoriti, sicer shema komuniciranja organov samoupravljanja ne bo tako enostavno dovolj plastično ponazoriti. Seveda pa bomo pri tem upoštevali le vidike komuniciranja kot procesa, ki naj omogoči kar najboljšo obveščenost, seznanjenost in z znanjem oboroženost vseh tistih, ki pri sprejemanju odločitev sodelujejo, zlasti pa še izmenjavo mnenj, stališč in pogledov ter oblikovanje stališč, ki so najbližja interesom celotne delovne skupnosti.

(Bo nadaljevano)

KINO PROGRAM

KINO SVOBODA KIDRIČEVO BO PREDVAJALA
V MARCU NASLEDNJE FILME:

4.	Dvoboj	ameriški	barvni	pustolovski
7.— 8.	Krvavi lov	ameriški	barvni	vestern
11.	Ameriška noč	francoska	barvna	drama
14.—15.	Dan lastnika zemlje	ameriški	barvni	vestern
18.	Rekrut	ameriški	barvni	
21.—22.	Francoska zveza	ameriški	barvni	vohunski
25.	Afera na Azurni obali	italijanski	barvni	kriminalni
28.—29.	Dobro delo v Italiji	angleški	barvni	kriminalni

(Nadaljevanje z 9. strani)

šolarje na smučarskem tekmo-
vanju in sankanju.

Že prvi pogled na dom od
zunaj je kazal na lepo notra-
njo ureditev in skrbno vzdrže-
vanje prostorov.

Notranjost doma je urejena
v toplem naravnem lesu, pol-
na svetlobe in zračnosti in z
lepo notranjo ureditvijo. V
domu je 11 sob s skupno ka-
paciteto 34 ležišč.

- Soba št. 1 — 2 ležišči
- soba št. 2 — 2 ležišči
- soba št. 3 — 4 ležišča
- soba št. 4 — 2 ležišči
- soba št. 5 — 5 ležišč
- soba št. 6 — 2 ležišči
- soba št. 7 — 3 ležišča
- soba št. 8 — 4 ležišča
- soba št. 9 — 3 ležišča
- soba št. 10 — 3 ležišča
- soba št. 11 — 4 ležišča

Polovica teh sob je na pr-
vem, druga polovica v dru-
gem nadstropju, v pritličju
pa je jedilnica. V prvem na-
dstropju so tudi prostori za za-
bavo s televizijo, šahi in dru-
gimi možnostmi.

Od doma so možni daljši iz-
leti po okoliških hribih in tu-
di do zgodovinske Prage. E-
den najlepših izletov pa je
vsekakor izlet do Špindlerje-
vih mlinov na svetovno zna-
ne smučarske terene in ska-
kalnice.

Prijatelji iz Čehoslovaške so
nam ob koncu obiska poveda-
li, da bi razen izmenjave sku-
pin obstajala tudi možnost za
individualne obiske, predvsem
v zimskem času.

Časa je že primanjkovalo,
tako da nismo uspeli obiskati
tudi Teslino letovišče ob je-
zeru Hnačov, vendar so nas
fotografije, ki smo jih dobili,
pa zelo resen odnos do rek-
reacije članov kolektiva Tesle,
prepričali o lepoti tega leto-
višča v okraju Krakovy.

Naše potovanje ob vrnitvi
je potekalo po dokaj krajši
poti iz Prage preko Tabora in
Veselia na češko-avstrijsko
mejo pri Gmündnu in naprej
preko Horna in Stokerona ter
Dunaja do Šentilja in naše
meje.

O lepotah poti in lepotah
Prage in Krkonoš je veliko
težje pisati, kot doživljati vse
to. Nekaj fotografij bo sicer
pri tem pomagalo, toda seste-
vek bi raje končal z beseda-
mi: »Pojdimo skupaj v Prago
in Krkonoš, spočijmo se in
jih spoznajmo!«

Vojo Veličković

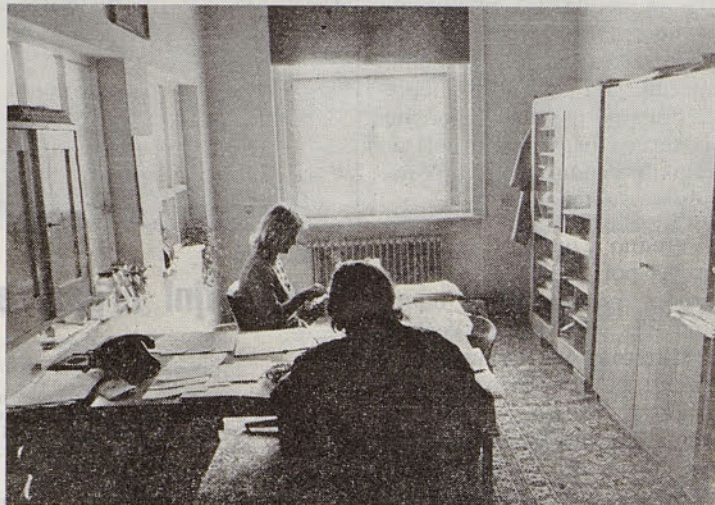
ZA POZIVITEV DRUŽABNEGA ŽIVLJENJA UPOKOJENCEV:

KREPITEV TRDNIH VEZI MED NAMI IN NEKDANJIMI SODELAVCI

Minuli mesec je bil v znamenju občnih zborov, letnih de-
lovnih in volilnih konferenc, zato tudi ta sestavek ponovno
govori o minulem občnem zboru društva upokojencev SRS,
podružnice tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kid-
ričevo.

Naši bivši sodelavci, današnji
upokojenci, ki so bili zaposleni v
naši tovarni, so se sestali na obč-
nem zboru, na katerem so teme-
ljito obdelali svoje minulo poslo-
vanje in si napravili delovni načrt
za nove akcije.

Ko je tovariš tajnik govoril o
današnjih sredstvih, je poudaril,
da imajo še vedno v programu
gradnjo prostora za balinanje, kar
je seveda za upokojence najlepši
šport in razvedrilo. Toda do reali-
zacije še ni prišlo, ker seveda sa-

Administracija STK

15. januarja so se v veliki dvo-
rani naše restavracije sestali na
rednem letnem občnem zboru čla-
ni društva upokojencev naše to-
varne; tega se je poleg številnih
članov udeležil tudi podpredsed-
nik republiškega odbora DU Al-
bin Rogelj, predsednik DU Mari-
bor Karel Rakuša, predsednik DU
Ptuj Stane Fabjan in predsednik
DU Hajdina Ferdo Srajber. Poleg
omenjenih tovaršev so občnemu
zboru še prisostvovali: Jože Segu-
la kot predstavnik TGA, Franc
Klemenčič kot predsednik zbora
delegatov KS Kidričevo, sekretar
OO ZK Dravsko polje Konrad Zo-
rec in Katica Bednički in Jurij
Zupanc iz TGA.

Po pozdravnem govoru in iz-
volitvi delovnega predstevstva je
najprej spregovoril predsednik DU
Ivan Elsner, ki je v svojem poro-
čilu nakazal vrsto problemov, s
katerimi se je to društvo srečeva-
lo v minuli mandatni dobi. Ne-
dvomno so problemi društva take
narave, da jih je mogoče rešiti v
okviru društva, vendar le s trdno
aktivnostjo in voljo vseh društve-
nih članov in ne le odbora, kot to
še vedno menijo nekateri.

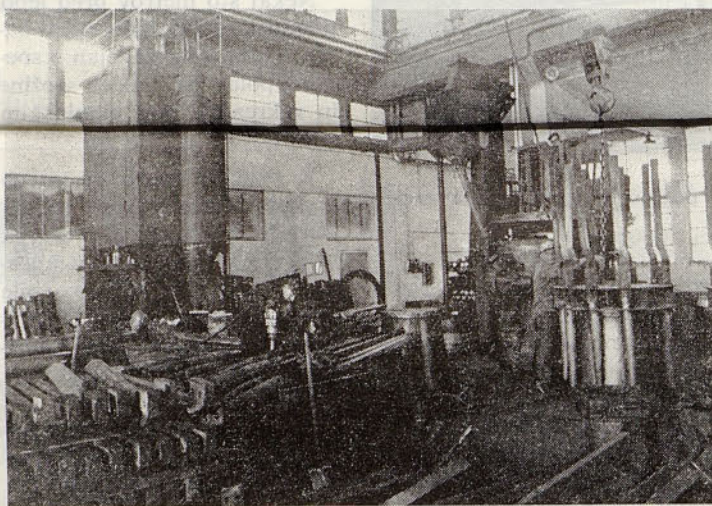
Razumljivo je, da se društvo
upokojencev ne more ukvarjati s
podobnimi problemi, kot se na
primer v delovni organizaciji, pa
je zato tudi to poročilo bilo pri-
lagodeno njihovim notranjim pro-
blemom in zahtevam.

V nadaljevanju je spregovoril
tajnik društva Adolf Vodušek, ki
je prav tako nanizal vrsto proble-
mov, vse od ustanovitve društva
pa do danes. Tako smo lahko sle-
dili kronološkemu zapisu o aktiv-
nosti — od ustanovitve društva,
26. januarja 1973, pa vse do danes.

Tako je bilo nanizanih vrsto
problemov, katere so imeli, pa
tudi uspehov, katere so dosegli v
tem obdobju. Spregovorili so o
raznih akcijah in o tem, kaj so
storili v minulem obdobju.

Nakazano je bilo vprašanje v
zvezi z rekreacijo članstva, pogo-
stitvijo, vsakoletnih prireditvev za
upokojence in njihove družinske
člane, o družabnem življenju in
podobnem.

Iz poročila tajnika društva smo
lahko razbrali, kakšna je bila pot
društva od ustanovitve do danes,
ko že imajo svoje prostore in in-
ventar; pri tem so jim z razume-
vanjem pomagali samoupravni or-
gani in tudi sindikalna organiza-
cija TGA ter krajevna skupnost
Kidričevo. Po tej poti se zahvalju-
jejo vsem, ki so jim pomagali do
tega, kar danes že imajo. Lastni
prostor v bivšem delavskem klu-
bu, katerega je imel svoj čas to-
varniški sindikat, v prostorih
družbene prehrane, jim danes iz-
redno dobro služi. Te prostore pa
dajejo na voljo tudi vsem ostalim
organizacijam in društvom, ki se-
veda to želijo in take prostore
potrebujejo. Prav tako so v teh
prostorih vedno tudi volitve in
ostali dogovori s tega območja.

Iz strojne delavnice

mi tega ne zmorejo in pri tem
nujno potrebujejo pomoč. V druš-
tvu nikakor niso pozabili na dru-
žabno življenje, saj so v minulih
letih organizirali vrsto izletov,
predvsem v znane partizanske kra-

vezi med tovarno in društvom, za-
to si bo tudi RO DU v bodoče pri-
zadeval pomagati takim društvom,
ki resnično delajo. Jože Segula je
kot predstavnik TGA govoril o
povezavi med TGA in DU, pri tem

Delovno predsedstvo na občnem zboru društva upokojencev
TGA Boris Kidrič, Kidričevo (Foto: K. Zorec)

je. Udeleženci teh izletov so bili
izredno zadovoljni, vse stroške pa
so krili udeleženci sami. Tudi za
bodoče so sklenili, da bodo orga-
nizirali take in podobne izlete v
naravo in kraje, ki so večini bolj
neznani, da se bodo tako dobro
spoznali z delčki naše domovine,
znanimi iz NOB. Seveda bodo obi-
skali tudi turistične kraje in tako
resnično poživeli družabno življe-
nje svojih članov.

Razprave po poročilih se je med
drugim udeležil tudi podpredsed-
nik RO DU tov. Rogelj in pouda-
ril, da je vesel, ker so tako trdne

pa poudaril, da morajo tudi v bo-
doče ostati trdne vezi med kolek-
tivom TGA in njegovimi bivšimi
sodelavci. Edinole dobre vezi in
dobri odnosi lahko prispevajo k
nadaljnji utrditvi boljšega sodelo-
vanja in konkretnjših stikov.

Iz razprave in govorov gostov
je bilo mogoče sklepati, da je DU
res uspešno delovalo in da obstaj-
ja želja po še tesnejšem sodelo-
vanju, kajti vez med tovarno in
bivšimi sodelavci ne sme preneha-
ti, nasprotno: to moramo še bolj
utrditi.

Ob koncu so si izvolili novo
vodstvo; na krmilu sta ostala do-
sedanji predsednik in tajnik druš-
tva, kar pomeni, da so jima tudi v
bodoče zaupali vodenje društva.
Tako je bil za predsednika DU
ponovno izvoljen Ivan Elsner in
za tajnika Adolf Vodušek, med-
tem ko sestavljajo odbor še čla-
naselje I, Franc Vajksler iz Kidri-
čevega, naselje II, Stanko Topo-
lovce iz Kungote, Jakob Murko iz
Apač, Franc Lenart iz Lovrenca,
Jakob Bedrač iz Njiverce, Anton
Kamenšek iz Zupetja vasi in Jože
Hengelman iz Ptujja. Za podpred-
sednika je bil izvoljen ing. Anton
Grajf, za blagajnika pa Nevenka
Drobnjak, medtem ko bo posle
gospodarja tudi v bodoče oprav-
ljal Jože Gradišnik. V nadzorni
odbor so izvolili Stefana Rutarja
kot predsednika, pa Ernesta Sven-
ška in Franca Hojnika kot člane.

Ob koncu naj poudarimo še to,
da je naše upokojence zabaval
tamburaški ansambel iz kulturno-
prosvetnega društva Apače in tako
še popestril njihov uspešen občni
zbor.

Mi jim, kot sodelavci iz TGA,
tudi v bodoče želimo še mnogo
uspehov pri vsakdanjem delu za
še trdnejše odnose, pa obenem iz-
ražamo željo, da bi ob ponovnem
sniženju še bolj obudili stare spo-
mine in še utrdili naše prijatelj-
stvo — ohranili čimbolj trdno vez
med njimi in nami!

France Meško

Iz Impola

Vzgoja potrošnika na področju prehrane

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

III. Stališča in naloge

Vzgoja in izobraževanje potrošnikov omogočata pravo in ekonomsko zaščito potrošnika, saj ga obveščata, seznanjata z njegovimi pravicami in ga usposabljata, da se zanje zavzema.

Celotna problematika potrošnje naj se razvija (prenaša in rešuje) po raznih organizacijskih oblikah — od krajev-

ječe matere, diabetike, alkoholike in druge, ki posameznih živil iz zdravstvenih razlogov ne morejo uživati.

Nosilci izobraževanja so: redna šolska mreža, društva živilskih in prehranskih delavcev, zdravstveni domovi, delavske univerze, zavodi za napredek gospodinjstva itd.

Vzgoja in izobraževanje potrošnika pa se začne v najbolj zgodnjem življenjskem obdobju človeka. Čim prej

in navadi pravilne časovne razporeditve pri uživanju dnevnih fizioloških ustreznih obrokov (zajtrk, dopoldanska malica, kosilo, popoldanska malica in večerja). Če otroci v VVZ ne prejmejo vseh dnevnih obrokov, je zaželeno, da osebje VVZ v obliki poljudno-znanstvenih predavanj in s praktičnimi demonstracijami pouči starše, kaj in koliko naj vsebujejo posamezni dnevni obroki, da bodo pravilno pokrite fiziološke potrebe dora-

mi učili in učnimi pripomočki.

3. Vzgoja in izobraževanje v dobi od 15. do 20. leta

Na podlagi prejšnjega znanja o pravilni prehrani iz obvezne šole, je treba to znanje strokovno poglobiti ter prilagoditi stroki oz. poklicu, za katerega se bodo dijaki šolali oziroma usposabljali.

Pouk prehrane naj bo ustrezno vključen v predmetnik. Poleg teoretičnega pouka naj vsebuje tudi obvezne praktične vaje.

Uvede naj se **obvezno**: v pedagoške gimnazije, zdravstvene šole, srednje vzgojiteljske šole in tiste strokovne šole, ki vzgajajo kadre za stroko, ki je kakorkoli povezana s prehrano in preskrbo ljudi; **neobvezno** pa: v gimnazije in srednje strokovne šole za kvalificirane delavce in srednji strokovni kader.

4. Vzgoja in izobraževanje učnega osebja

Pouk o prehrani naj bo obvezen, kot sestavni del najustreznejšega sorodnega predmeta, ker bo učnemu osebju potreben za izvajanje učnega programa na šolah in za urejanje prehrane, kjer bodo redno zaposleni, za seminarje in tečaje, ki jih bodo vodili v okviru delavskih univerz in drugih oblik potrošnikovega izobraževanja.

Opozarjamo, da je popolnoma neurejeno vprašanje kadrov. Zaradi tega je ta vprašanja nujno potrebno pretresti s čimvečjo pozornostjo. Sodi, da bi vsak učitelj moral imeti o prehrani osnovne pojme, da bi to problematiko lahko vključeval v učno snov vse od prvega razreda dalje.

Zato se nam zdi primerno razmisliti o možnosti za dodatno (postdiplomske) usposabljanje kadra, tako učnega kakor strokovnega, za pospeševalne in svetovalne službe.

Pouk o prehrani naj se obvezno uvede v:

- pedagoške akademije za razredni in predmetni pouk
- višje šole za zdravstvene delavce
- šole za socialne delavce
- višje oziroma visoke šole za telesno vzgojo
- šole kadrov za internate
- fakultete (medicinske, bio-

tehniške, ekonomske in druge).

Pouk o prehrani je vključen seveda v učne načrte gostinskih in kmetijsko-gospodinskih šol vseh stopenj.

Posebna skrb nutricionistov naj velja pripravi učnih programov za tiste vrste šol, ki vzgajajo kadre za prehransko stroko in učno osebje za prehrano.

5. Nekatere oblike izobraževanja odraslih s področja prehrane

a) Tečaji

- delavskih univerz in zavodov ali centrov za napredek gospodinjstva, za potrebe pravilnega prehranjevanja posameznika ali skupin, seveda prilagojeni potrebam različnih kategorij udeležencev (rudarji, gradbeni in gozdni delavci, uslužbenci itd.);
- gospodinski tečaji za zaposlene žene naj z izobraževanjem o novih tehnikah in drugih dosežkih prispevajo k razbremenitvi zaposlenih žena;
- tečaji za pospeševanje turizma na vasi.

Vsi tečaji naj upoštevajo specifičnost poklicev itd. zaradi prilagajanja učne vsebine potrebam tečajnikov; posebej velja to glede tečaja za nosečnice, mlade matere, za prehrano starejših in tistih ljudi, ki morajo uživati dietno hrano (zaradi bolezni ledvic, žolčnika itd.).

V vseh navedenih tečajih je treba tečajnikom dati tudi ustrezno strokovno literaturo, da bodo uspešno uporabljali in bogatili pridobljeno znanje v svojih gospodinjstvih oziroma pri svojem delu.

b) Šole za kmečke proizvajalce.

V. Nekatere metode in sredstva

Izobraževanje potrošnikov s poljudnoznanstvenimi predavanji in literaturo prek:

- a) učnih pripomočkov (diafilmi, letaki, diagrami s prikazi in biološki primerjavi vrednosti živil glede cene in koristnosti za zdravo in ceneno hrano itd.)
- b) poljudnih strokovnih brošur o prehrani in propagandnih letakov
- c) dnevnega in periodičnega tiska s stolpci o gospodinjstvu
- d) radijskega in televizijskega programa
- e) razstav
- f) demonstracij.

(Bo nadaljevano)

Prodajno skladišče aluminija

ne skupnosti, ki povezuje vse navedene dejavnike, do občine, republike in zveze.

Predvsem je potreben organiziran pristop za usklajeno sistematično izobraževanje in vzgojo potrošnikov v Jugoslaviji. Strokovno področje potrošnje mora nujno biti:

- organizirano in usklajeno
- smiselno in strokovno vodeno
- usmerjeno v konkretno reševanje problemov.

To bi zagotovilo medsebojno izmenjavo izkušenj. Pri vsem tem ne gre za kakršenkoli centralizem, temveč le za vsebinsko enotnost, ker je res nemogoče, da to važno področje razvija vsak po svoje, brez osnovnih skupnih izhodišč in teženj.

Nujno potrebno je izhajati iz potrebne organiziranosti, ki jo zahteva že naša ustava. Zagotoviti je, da bo strokovna podlaga temeljita in kadri ustrezno izobraženi, ko bo steklo strokovno delo, ki naj bi imelo svoje mesto in operativno vlogo tudi v občinah.

IV. Kako organizirati prehransko vzgojo in izobraževanje v naših družbenih okoliščinah

Oblike za vzgojo in izobraževanje potrošnikov so lahko zelo različne:

- neposredne in posredne.

Smisel potrošnikove vzgoje in izobraževanja je njegovo varstvo (zdravstveno, ekonomsko in zakonsko), celokupnemu delu pa je podlaga raziskovalno delo.

Prav gotovo ne moremo podajati znanja o pravilni prehrani vsem starostnim skupinam enako, temveč je nujno treba ločiti predšolske in šolske otroke, doraščajočo mladino (posebno pozornost je posvetiti poklicnim šolam), lažje in težje poklice, študente, stare ljudi, nosečnice, do-

večji bo uspeh, kajti navaue, pridobljene v rani življenjski dobi, postanejo sestavni del in nujno potrebni del navad v celotnem življenju posameznika. Da bi sistematično vzgajali in izobraževali, naj ta proces poteka takole:

1. Vzgoja otrok v predšolski dobi

V vzgojno varstvenih zavodih (VVZ), kot npr. vrtcih, je otrokom treba dajati pravilno bomo začeli izobraževati, tem no, zdravo sestavljene obroke celodnevne prehrane. Tako se otrok že v starosti od prvega do šestega leta nauči

seajočega otroka.

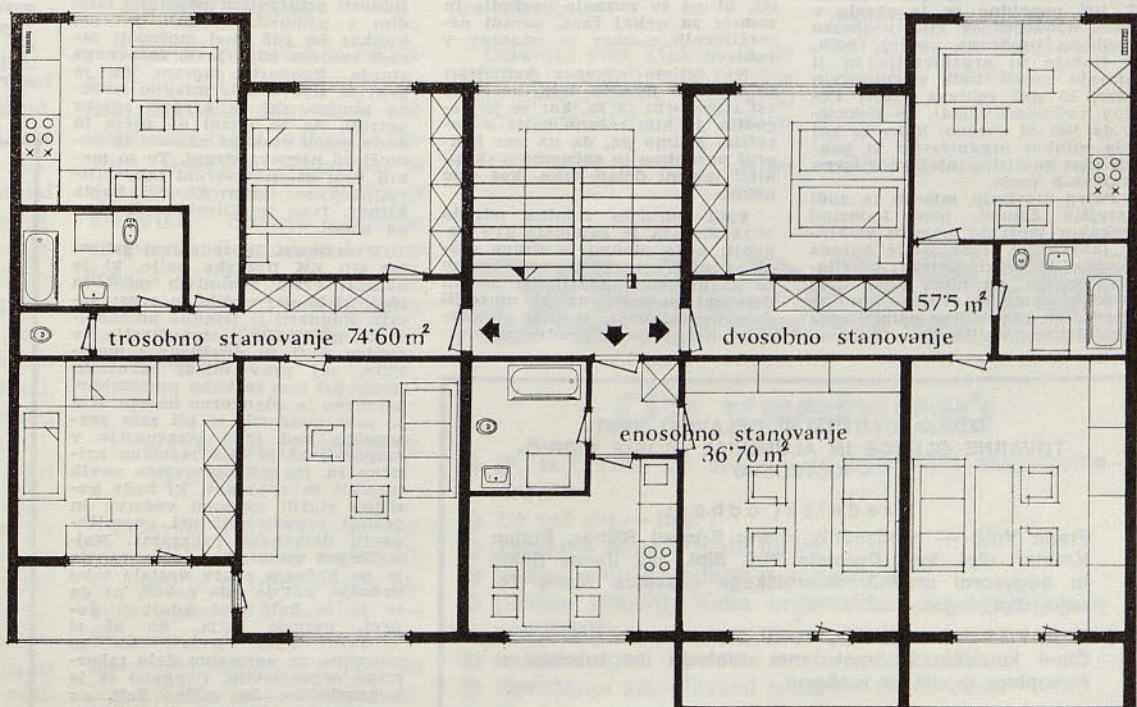
2. Šoloobvezna doba (od 6. oz. 7. do 15. leta starosti)

V vsej šoloobvezni dobi, od prvega do osmega razreda, je treba uvesti obvezni teoretični in praktični pouk prehrane, ki naj bo zajet v predmetu gospodinjstvo. Ob tem naj se otroci seznanijo in naučijo, kako se pridobivajo in pravilno pripravljajo izbrana živila (šolski vrt, šolska zadruga) ter se usposobijo za programiranje zdrave celodnevne prehrane. Za (praktični) pouk morajo biti učilnice ustrezno opremljene z vsemi osnovni-

ELEMENTA STANOVANJSKE ENOTE

(Nadaljevanje s 3. strani)

Element A stanovanjske enote

V Njivercah si želijo novo dvorano

Na območju krajevne skupnosti Kidričevo je bilo v zadnjih nekaj letih asfaltiranih precej kilometrov vaških cest — od Kungote, Apač, Strnišča, naselja II. Kidričevo in Njiverc.

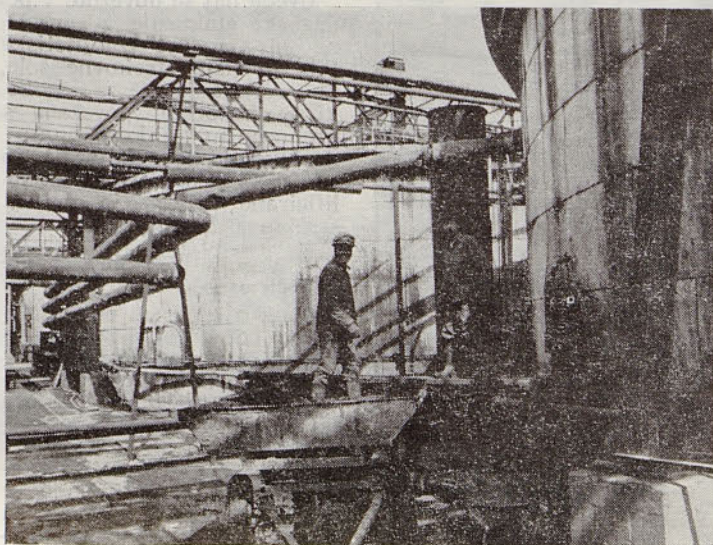
In prav o slednji bi danes radi napisali nekaj vrstic.

Vas Njiverce ni neznana nam, ki tu živimo in delamo, niti ni neznana tistim, ki so danes že v pokoju in živijo izven občinske meje, saj to vas poznajo še iz časov, ko so gradili našo današnjo tovarno. Zato niti ne mislimo predstavljati te vasi in občanov, ampak želimo le v par besedah opisati delček iz njihovega dosedanjega življenja in delovanja na vseh ravneh družbenopolitičnega in ostalega življenja.

V vasi se danes nekateri ukvarjajo s kmetijstvom, drugi pa hodijo na delo v tovarno glinice in aluminija ali pa celo kam drugam, medtem pa teče življenje v vasi povsem normalno.

Ni naključje, da smo si za to številko Aluminija izbrali prav Njiverce, saj si po svoji prizadevnosti in aktivnosti to tudi zaslužijo. Vas iz dneva v dan spreminja notranji in zunanji videz; pri tem velja omeniti tudi del, na katerem opravljajo individualno gradnjo stanovanj. Na delu parcel si namreč člani naše delovne skupnosti — pa tudi ostali —

gradijo svoje domove in prav vsi lahko iz dneva v dan opazujemo spremembe, ko rasejo nove hišice in tako spreminjajo izgled okolja Njiverc. Sami vaščani si zelo prizadevajo, da bi si čimprejše uredili svoj kraj, pri čemer dossegajo tudi določene uspehe.

Dekantacija

Krajevna skupnost ima posluh za njihove probleme, čeprav ti niso vedno rešeni v zadovoljstvo vseh, saj vemo, da vsem ni mogoče vedno ugoditi. Danes, ko že imajo asfaltirane ceste v vasi in urejen vodovod, je nedvomno njihova največja želja, da bi dobili vsaj manjšo dvorano, v kateri bi se sestajali in se dogovarjali o novih akcijah — bodočih nalogah.

Ko so se odločili za krajev-

ni samoprispevek, bili so celo med prvimi v KS Kidričevo, so si brez dvoma najboljši želeli manjšo dvorano za vsakdanje potrebe. To smo lahko opazili že v lanskem na tudi v letošnjem delovnem programu, v katerem ima njihov KO med drugim zapisano tudi tole: dopolnitev in vzdrževanje cestne razsvetljave, ureditev lokacije za skupen objekt, vzdrževanje makadamskih cest in vodovoda, postavitev prometnih znakov za obremenitev cest, itd.

Ko govorimo o potrebi po novi dvorani, je to, kot na dlani, da jo nujno potrebujejo in da je pri tem potreben posluh vseh tistih, ki jim lahko karkoli pomagajo, saj si vaščani Njiverc to več kot zaslužijo — glede na vse dosedanje akcije. Saj se ne morejo vedno sestajati v vaških hišah. Torej dvorana je nujno potrebna in čimprej bo potrebno pričeti z gradnjo. Sredstva v tem primeru ne bi smela biti glavna ovira!

Drug problem, ki tare občane, je brez dvoma to, da skozi njihovo vas mnogokrat vozijo težki tovornjaki s prikolicami; ti jim kvarijo in rušijo asfaltno cestišče, za katerega so sami veliko žrtvovali. Prav zato je nujno potrebno, da bo čimprej izveden tisti del iz njihovega delovnega

programa, ki govori o postavitvi znakov za obremenitev ceste. Vendar pa to še tudi ne bo dovolj, namreč, če organi javne varnosti ne bodo strogo nadzorovali in kaznovali neupoštevanje prometnih znakov. Pri tem pa je seveda treba misliti tudi na ureditev ceste pod mostom, kar bo verjetno urejeno v bližnji bodočnosti.

Poudariti moramo, da v tej vasi delujejo ljudje, ki so voljni delati in katerim je mnogo do ureditve lastnega kraja. Vse dosedanje akcije so to še kako potrdile. Mnoge akcije, take ali drugačne, so bile izvedene v zadovoljstvo vseh. Čeprav so izstopali posamezniki, gre vsekakor priznati tudi vsem vaščanom, ki so do jeli potrebe svojega kraja in tako prispevali svoj delež.

O vaščanih Njiverc, njihovem delu in aktivnosti bomo še kaj zapisali, za zdaj pa le toliko, kot je poudarjeno že v naslovu: trenutno je njihova največja želja: čimprejšnja gradnja manjše dvorane, katere jim bo še kako dobro služila.

Marljivim krajanom Njiverc želimo tudi v bodoče mnogo delovnih uspehov pri urejanju kraja, drugič pa še kaj več o njihovi aktivnosti!

Franc Meško

ZA VEČJE USPEHE ORGANIZACIJE — VEČJA ENOTNOST

TABORNIKI — DOGOVOR ZA AKCIJE

Ni naključje, da vam ponovno predstavljamo taborniško organizacijo BORIS KIDRIČ v Kidričevu; ta je koncem minulega meseca imela svoj redni letni občni zbor, kateri ne bi bil nič posebnega, če ne bi domala zanesljivo pomenil pravo prelomnico pri nadaljnjem delu.

Naši bralci se bodo kaj lahko spomnili, ko smo v našem glasilu precej poročali tudi o delovanju odreda tabornikov BORIS KIDRIČ v Kidričevu, nato pa nekaj časa prenehali s poročanjem. Pa ne zaradi tega, ker bi morda pozabili, ampak kratkoma zato, ker v tem času organizacija ni delala zaradi določenih momentov, ki so pač po svoje prispevali k temu, da je nastala v tej organizaciji delna tišina, lahko bi celo rekli: zatišje pred burjo, katere pa seveda ni bilo, kot so morda menili nekateri.

Pa se torej vrnimo na začetek običnega zbora, o katerem namreč menimo, da pomeni prelomnico pri nadaljnjem delu te organizacije, ki ima danes tudi v okviru obrambnih priprav v naši domovini zahtevne in odgovorne naloge.

V ponedeljek, 27. januarja ob 17. uri popoldne se je zbralo v klubu upokojencev TGA v obratu družbene prehrane precej tistih, ki ljubijo to organizacijo in ji ostajajo zvesti tudi v trenutkih krize, ki pač zahteva svoje. Čeprav večina mladi, so dokazali, da jim ni vseeno, kako in kaj dela njihova organizacija in kakšen glas se širi o njej tudi izven krajevnih meja.

Poleg številnih mladih in tudi starejših članov, med katerimi vsekakor moramo omeniti veterana taborniške organizacije Antona Kovača, ki je kljub težki invalidnosti (vemo, da nima obeh nog) prišel s pomočjo svojega sina in sosedo, pa razumljivo neločljivega invalidskega vozička na ta občni

zbor in tudi s svojim prispevkom mnogo doprinesel k temu, da bi v organizaciji le prišli na zeleno vejo. Kot gost je sodeloval tudi sekretar osnovne organizacije ZK Dravsko polje Konrad Zorec in Ivan Meznarič, ki je v minulih letih prav tako zelo mnogo napravil za razvoj taborništva v Kidričevu.

Prav pa bi seveda bilo, če bi na tem običnem zboru sodelovali še živeči starejši aktivni člani taborniške organizacije, ki se lahko gredo v naravo in bi tako s svojo prisotnostjo še bolj poživeli del običnega zbora.

Po uvodnih formalnostih je najprej podal poročilo starešina odreda Janez Sršen, ki je poudaril, da sta v minulih mandatih dobili v organizaciji prevladovala dva različna polčasa, kot bi temu lahko najbolj primerno dejali. V prvem delu je bilo opravljenih precej akcij, ki pa so pozneje usahnile in zamrle za nekaj časa, zaradi nerazčistih razmer in odnosov v vodstvu.

Ne želimo nikogar kritizirati za njegovo minulo delo, ker smo vsi odgovorni za to, kar se je dogodilo, je bilo rečeno dalje v poročilu, želimo pa, da na vse čimprej pozabimo in začnemo s skupnimi močmi delati tako, kot smo nekoč.

Tudi poročilo tajnika odreda Mira Kovača je zajemalo dve obdobji: prvo plodno in drugo sušno. Tudi Kovač je povsem realno in konkretno poudaril, da so bili določeni poskusi, da bi omrtvili delo organizacije, le plod dolga kroga ljudi, predvsem mor-

da takih, ki taborniške organizacije ne želijo poznati.

Brez dvoma pa je tudi poznejša razprava o obeh poročilih pokazala, da nihče ne želi govoriti o preteklosti, ampak o bodočnosti organizacije, o njenem programu in skupnem delu vodstva in celotne organizacije. Najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da so vsi, ki so sodelovali v razpravi, odkrito in brez vsakega ovinkarjenja povedali, kaj mislijo in tudi pripevali konkretne predloge, kar pa je za občni zbor nedvomno pomenilo največ. Ni bilo nobenih zamer, kot bi morda v začetku nekdo celo pričakoval, ampak le želja po odpravi nastalega stanja in takojšnjih akcijah, ki naj bi potrdile, da taborniki znajo prenesti tudi določene pretese in krize, katere so pač možne povsod in ne le pri njih.

Kot sem že uvodoma poudaril, je v razpravi sodeloval tudi Anton Kovač, težki invalid in strojevodja v pokoju iz Kidričevega. Bil je vrsto let aktiven član te organizacije, ko je ta delovala še ob vse drugačnih pogojih. Dejal je, da je še vedno kljub težki invalidnosti pripravljen pomagati mladim v njihovih akcijah, seveda, kolikor bo pač imel možnosti zaradi svojega zdravja in težavnega stanja. Poudariti moram, da je prav ta izjava dala mladim izredno mnogo, saj je krepak aplavz potrdil, da so mladi od njem in bodo veseli vsakega nasveta in pomoči od njegove strani. To so menili tudi ostali veterani taborništva, kot so: Ivan Elsner, Pavla Elsner, Ivan in Elizabeta Kustec, pa ostali.

V razpravi je sodeloval sekretar OO ZK Dravsko polje, ki je nanizal vrsto zanimivih misli in idej, ki bi naj vodile to organizacijo. Poudaril je izredno pomembnost taborniške organizacije v okviru SLO in družbene samozasči, saj prav mladi taborniki imajo pri tem še kako pomembno, zahtevno in odgovorno nalogo. Kot je sam poudaril, je bil zelo presenečen nad tako iskrenostjo v razpravi, ki je bila resnično kritična in je nakazala vrsto novih smernic in napotkov, ki bodo koristno služili novemu vodstvu in celotni organizaciji pri uresničevanju delovnega programa. Najlepše pri vsem pa je prav to, da je po običnem zboru nastalo tako vzdušje, kot je bilo nekoč, pa da se je še bolj, kot kdajkoli prej, porasla želja, da bi si nabavili tiste stvari, ki so potrebne za normalno delo taborniške organizacije. Ponovno se je pokazalo to, da večina želi, da organizacija čimprej dobi lasten

prapor in da si sama ustvari nujno vodništvo. Brez teh je delo izredno težavno in si ga domala ni mogoče zamisliti.

Ob tem naj še povem to, da je vrsta starejših tabornikov — članov odreda žrtvovala celo svoje letne dopuste, da je izpeljala programske naloge. Prav v tej smeri bo potrebno, da bi se sindikalna organizacija v TGA potegovala tudi za to, da bi podprli delovanje te organizacije in bi članom po možnosti tudi odobrili kakšen dan dopusta, ko gre za izvedbo raznih akcij tabornikov, akcij, ki so vsedružbeno pomembne in koristne. Pri opremljanju taborniškega doma na Jelovcih v Haložah smo v kolektivu vedno nalezli na razumevanje in to pričakujemo tudi v bodoče.

Po končanem običnem zboru se je na prvi seji že sestel novoizvoljeni odbor odreda, pa si izvolili svoje organe: starešino, načelnika, tajnika, blagajnika, gospodarja in propagandista, ki je po novem statutu prav tako obvezen. Kot povsod, je tudi tukaj bilo nekaj težav, saj je razumljivo, da vsakdo prevzema s funkcijo tudi odgovornost.

No, kljub temu nam je uspelo, da smo se dogovorili in končno tudi sklenili, da bo v bodoče novi starešina odreda Ivan Lampret,

načelnik odreda Mirko Nežmah, če posle vodil že doslej, blagajnik pa Marija Gradišnikova, ki je prav tako izredno vestno opravljala blagajniške posle tudi doslej. Kot novega funkcionarja v odredu so imenovali propagandista Franca Meška in dokončno še določili nadzorni odbor, kateremu bo predsedoval Milan Milosavljevič, člana pa sta Ivan Elsner in Alojz Rožman.

Dogovorili so se, da bodo z novim statutom izčrpano seznanili vse tabornike, predvsem mlajše — na enem od taborenj, ko je pač za to najbolj ugodna priložnost. Skušali bodo — če bo seveda mogoče — in izvedljivo — organizirati enodnevne izlete na Jelovico, kjer bi se lahko kaj postorili pri urejanju doma.

Občni zbor taborniške organizacije Boris Kidrič je za nami, pred nami pa je nov val akcij, katere bi že v bližnji prihodnosti morale pokazati, če je dogovor na običnem zboru bil resnično dogovor za akcije ali pa zgolj mrtva črka na papirju.

Slednje domala izključimo z željo, da bi nam v naših prizadevanjih pomagali tudi vsi tisti, ki ljubijo naravo, pa jim je pri sreči čista in neonesnažena priroda v vsem svojem sijaju!

Franc Meško

ZAHVALA

Kakor vsako leto ob obletnici tovarne, tako smo tudi letos bili deležni pogostitve. Vendar to leto še bolj slavnostno. Seveda, podjetje je slavilo 20 let obratovanja, zato se je do nas, bivših delavcev, s danjih upokojencev, že posebej izkazalo.

Vsak posameznik je dobil 500 din, da pri tem ne omenjamo obilne pojedine.

Vsi smo bili povabljeni v tovarniško menzo, kjer nas je pozdravil podpredsednik sindikata Anton Kosi, nam opisal težavno pot tovarne do današnjih dni, ko slavimo 20-letni jubilej. Pri tem ni pozabil naših zaslug za podjetje.

Priskrbljeno je bilo res za vse, za jedat in pijačo, katere je bilo v izobilju, da ne omenjamo še črne kave. Tudi godba iz Ptujja je prispevala svoj delež k razpoloženju. Člani so se veselo zavrteli in posamezniki so imeli celo solo plesne točke, kar je še bolj popestrilo zabavo.

Med zabavo se je razvila splošna debata o tem, kako je bilo včasih v tovarni in kako je danes; res škoda, da ni bil prisoten nobeden od vodilnih v podjetju. Če so bili upravičeno odsotni glavni direktor, predsednik sindikata in delavskega sveta, saj je več takšnih v podjetju, s katerimi bi se lahko pomenili o tem, kako podjetje živi in dela, kar nas je v glavnem zanimalo. Upamo, da bo drugič tudi za to poskrbljeno!

V imenu DU TGA Kidričevo
tajnik — Adolf Vodušek

IZDAJA CENTRALNI DELAVSKI SVET
TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA »BORIS KIDRIČ«
KIDRIČEVO

Uredniški odbor:

Franc Vrlič — predsednik, člani: Konrad Rižner, Stojan Kerbler, dipl. ing., Doroteja Puž, dipl. lur., Janez Sukič in odgovorni urednik tovarniškega časopisa Stane Tonejc, dipl. ing.

Tisk: ZGP Pomurski tisk, TOZD Tiskarna, Murska Sobota
Člani kolektiva in upokojenci dobivajo list brezplačno.
Rokopisov in slik ne vračamo.